

ŽIVOT

KULTURNÉ SOCIÁLNI ČASOPIS
SEPTEMBER ♦ ZÁŘÍ ♦ WRZESIEŃ 1971 ♦ CENA 1 ZŁ.

9.

Tento rok máme celkom netypické počasie, vlastne ho nemožno predpovedať.

Predpoved' počasia je nesmierne zložitou a tiažkou otázkou, veď vlastnosti atmosféry nepoznáme ešte dosť dobre a všeobecne. Pokusme sa však hrať na meteorológov a nezabúdať, že:

★ Lahučká suchá hmla zastierajúca obzor nám vždy zaručuje pekné počasie. Ani ploché kopovité oblaky ráno nie sú strašné — dopoludnia sa „vyparia“ a obloha bude opäť cista a modrá.

★ Jemné, malé „barančeky“, ktoré vo veľkej výške tiahnu od západu sú skoro vždy predpovedou spätneho počasia. Ak „barančeky“ sprevádzajú kopovité oblaky — možno očakávať daždivé počasie.

★ Veľmi nebezpečné sú jemné, riasové oblaky tiahnuce vo veľkej výške, ktoré zakrývajú slnko ako neprehľadné sklo. Čím skôr zhustnú, tým rýchlejšie budeme mať daždivé počasie teplého frontu a samotný teplý front. Najmä riasové oblaky tiahnúce z juhovýchodu predpovedajú hojné dažďe.

★ Osamelé kopovité oblaky s tvarmi vysokých a úzkych bášt alebo veží predpovedajú miernu búrkú. Keď tieto oblaky majú mimoriadne vysoké vrcholky a oslepujúco sa na vrcholkoch jagajú v slnku a ich základy sú tmavé možno očakávať krátkodobé ale hojné dažďe, niekedy dokonca aj krupobitie. Ak oblaky majú tvar veľkých „masívov“ s tmavými alebo špinavovo-fialovými základmi — možno očakávať, veľké, dlhovtrajúce zrážky s bleskami.

★ Červenavý odtieň žiaru pri západe slnka, ktorý sa postupne mení na žltú a červenú farbu predpovedá — po horúcom dni — v noci búrkú.

★ Veniec v podobe „líšej čiapky“, ktorý pozorujeme na mesiaci alebo slnku na pozadí tenkých vrstevnatých oblakov, predpovedá bližiace sa daždivé počasie.

★ Daždivé počasie predpovedá aj kruhová dúha okolo slnca alebo mesiaca (na pozadí riasových oblakov) ktorá má opačné, ako dúha poradie farieb.

Ale počasie možno predpovedať nielen podľa oblakov, ale aj podľa toho ako tiahnu po oblohe.

ADAM MICKIEWICZ

PÁN TADEÁŠ

(ÚRYVOK)

U NÁS LEN POZRIEŠ A VIDÍŠ OBRAZ MNOHORAKÝ,
KOĽKO SCÉN TU VYTVORIA MENIACE SA MRAKY!
KAŽDÝ OBLAK INÝ JE, MRAČNÁ PODJESENE
AKO KORYTNAČKY SA TIAHNU, OBTAŽENÉ
VLAHOU, A KEĎ K ZEMI SA SILNÝ ZÁVOJ SPUSTÍ
AKO TÁŽKE VRKOČE — TO SÚ NITKY PLEUŠTI;
KRUPOBITIE V MRÁKAVÁCH AKO BALÓN LETÍ
S VETROM, TEMNOBELASÉ, V STREDE ŽLTO SVIETI,
NAOKOLO ŠUM A HUK; BA I KAŽDODENNÝ
OBRAZ, BIELE OBLÁCKY, HLAĎTE JAK SA MENÍ!
SÚ STA KRDEĽ LABUTÍ, KTORÝ LETÍ ZRÁNA,
AKO SOKOL VIETOR ICH DOVEDNA HNEď ZHĀNA,
ZRÁŽAJÚ SA VZRASTAJÚ, A TU — NOVÉ DIVY!
DLHÉ ŠIJE DVÍHAJÚ, ROZPŪSTAJÚ HRIVY,
ZADUPOCÚ KOPYTÁ — PO NEBESKEJ BÁNI
ŽENÚ SA STA TÁTOŠE STEPOU NA SVITANÍ:
VŠETKY AKO ZO STRIEBRA; UŽ SA TO ZAS MELIE,
STÁZNE RASTÚ ZO ŠIJÍ, Z HRÍV VETRILÁ BIELE,
Z ČRIEDY KORÁB STÁVA SA A UŽ HRDO PLÁVA,
KDE SA KLENIE OBLÓHA JASNÁ, POBELAVÁ!

★ Keď oblaky tiahnu s vetrom, predpovedajú pekné počasie.

★ Keď tiahnu proti smeru vetra, predpovedajú zhoršenie počasia.

★ Vietor, ktorý za pekného počasia niekoľko dní duje s tej istej strany a potom náhle mení smer, najčastejšie prináša zmenu počasia, zhoršenie alebo dokonca zrážky.

★ Noci bez vetra, ráno malý vetríček, ktorý zosilnie naobed a včeraj opäť stichne — znamenajú veľmi pekné počasie. Vietor, ktorý včeraj neprestáva fúkať, ale naopak silnie, znamená, že tiahnu mračná a počasie sa zhorší.

★ Vietor, ktorý fúka z mora na pevninu, a v noci opätným smerom — predpovedá krásne počasie. Tak isto je krásne počasie na horách, keď vo dne vietor fúka z dolín smerom k vrcholkom a v noci z vrcholkov do dolín. Keď vietor mení „pohyb“, možno očakávať zlé počasie.

★ „Barančeky“ tiahnuce z východu prinášajú pekné počasie, zo západu — zlé počasie.

A tu je niekoľko predpovedí počasia zo starého kalendára.

V Astronomicko-hospodárskom, poľskom a russkom kalendári pre rok 1844, ktorý sa nachádza v zbierkach Kujawského múzea vo Włocławku čítame:

„Zvieratá a vtáci sú citlivejšie na zmeny vzdachu, ako človek a rôznymi spôsobmi to možno poznať. Tieto skúsenosti sú pravdivé a presvedčite sa, že sa zriedkavo mylia:“

Hlasité krákorenie sliepok, husí, kačic a škrekot všetkých vodných vtákov, predpovedajú dásť.

Pred búrkou dobytok a ovce sa tláčia pohromadé a obraciajú hlavy na stranu ako fúka vietor.

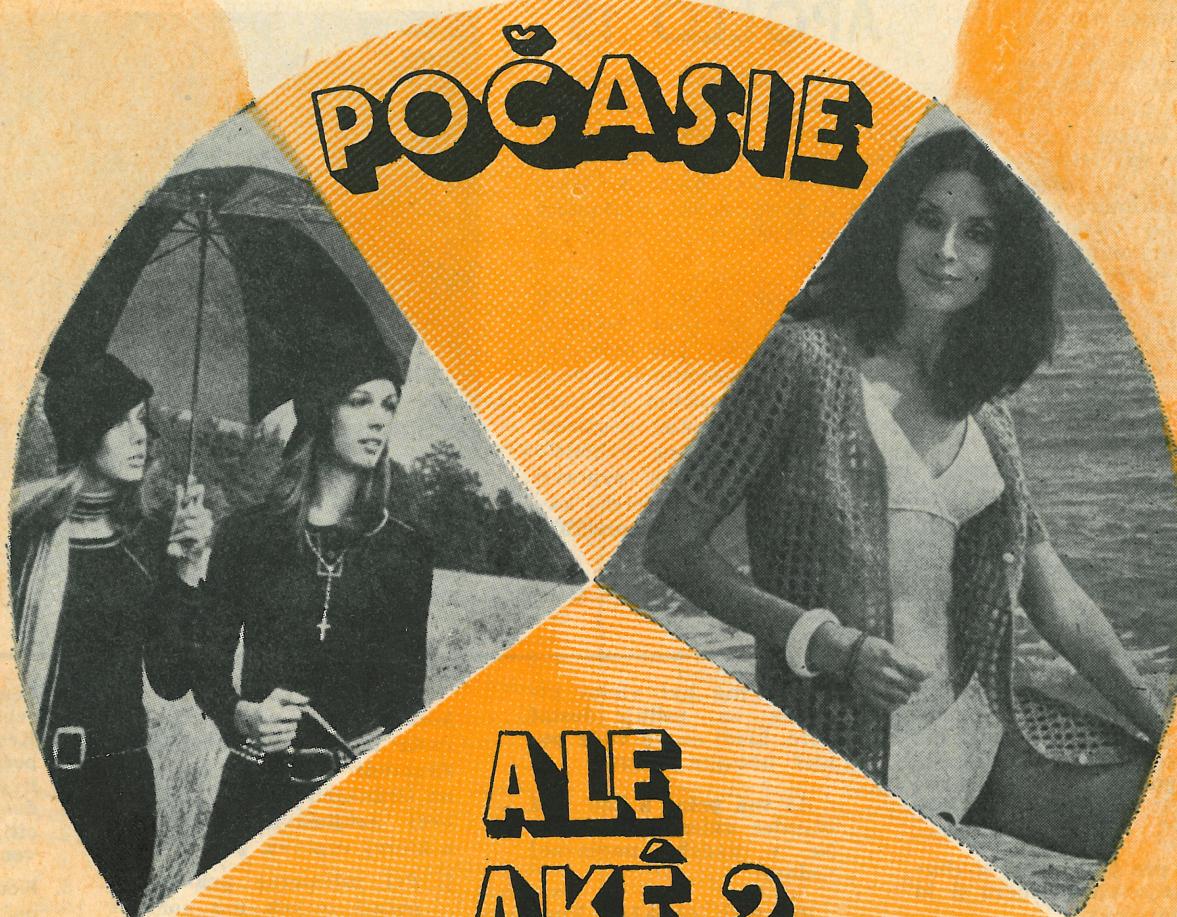
Keď netopiere dlho včeraj lietajú, možno na druhý deň očakávať pekné počasie.

Pred búrkou drozdy hlasnejšie spievajú a nepresťanú spievať pokial nezačne pršať; preto aj niektorí nazývajú drozdrov „búrkové vlajky“.

Keď dobytok počas vyplášania žerie chutnejšie ako obyčajne a pritom si líže kopytá, bude pršať. Keď dobytok behá po lúke, vyskakuje a skáče so zdvihnutým chvostom, celkom iste bude búrka.“

Ale, aby sme nepísali iba o zlom počasi, niekoľko predpovedí o peknom počasi:

POKRAČOVANIE NA 2. STR.

SPOLOČNE RIEŠIME SPOLOČNÉ

PROBLÉMY

Na pozvanie predsedu Rady ministrov PRL Piotra Jaroszewicza v dňoch od 13. do 14. augusta t.r. bol v Poľsku na priateľskej návštive predsedu federálnej vlády ČSSR dr. Lubomíru Štrougalu s manželkou a sprievodom. Táto návšteva bola prejavom bratských vzťahov, ktoré spájajú obe naše krajiny, a ktoré vyplývajú z príslušnosti k socialistickému spoločenstvu. V rozvíjaní vzťahov a spolupráce so Sovietskym sväzom a inými socialistickými krajinami Poľsko a Československo vidia záruku hospodárskeho a spoločenského rozvoja a upevňovanie pozicie na medzinárodnom poli, ako aj záruku budúcnosti. Obe naša krajinu zaujímajú rovnaké stanoviská vo všetkých základných politických otázkach. Tak Poľsko, ako aj Československo sú za čo najrýchlejšie zvolanie európskej konferencie o bezpečnosti. Jednomyselne je stanovisko PRL a ČSSR voči Nemeckej spolkovej republike. Poľsko plne podporuje požiadavky Československa, aby NSR uznala mnichovskú dohodu za neplatnú od samého začiatku.

Na záver rozhovorov medzi predsedom Rady ministrov PRL P. Jaroszewicem a predsedom federalnej vlády ČSSR vydali komuniké, v ktorom sa o.i. konštatuje:

Predsedovia oboch vlád posúdili a kladne zhodnotili doterajší priebeh a výsledky, dosiahnuté na úspeku hospodárskych vzťahov a vedeckotechnickej spolupráce medzi oboma krajinami, najmä rozsah výmeny tovaru medzi PRL a ČSSR v posledných dvoch rokoch. Konštatovali, že výsledky konzultácií o koordinácii plánov, spolu s uzavretím obchodnej dohody na roky 1971-1975 utvárajú predpoklady pre ďalší dynamický rast vzájomnej výmeny tovaru. Vyzdvihli najmä význam rozširovania a prehlbovania deľby práce vo výrobnjej sfére na dosiahnutie širšieho využitia potencionálnych možností, ktoré poskytujú ekonomiky oboch krajín.

Obe strany, riadiac sa odporučaniami XXV. zasadania RVHP, si vymenili informácie o zameraní perspektívneho rozvoja hospodárstva a potvrdili nevyhnutnosť koordinácie perspektívnych plánov. Dohodli sa, že plánovacie orgány oboch krajín v súlade s komplexným programom socialistickej integrácie pristúpia k realizácii vzájomnej výmeny informácií o smeroch perspektívneho rozvoja hospodárstva PRL a ČSSR, a v najdôležitejších otázkach, zaujímajúcich obe strany, urobia v rokoch 1972-1974 koordináciu perspektívnych plánov.

Rokovania sa konali v úprimnom ovzduší priaťstva a ukázali plnú zhodu názorov vo všetkých preročovaných otázkach. Je pochopiteľné, že v týchto rozhovoroch popredné miesto zaujimali hospodárske otázky. Tak Poľsko, ako aj Československo v súčasnosti stojí pred podobnými problémami. Rezervy extenzívneho rozvoja sú už vlastne vyčerpané a zvýšenie efektivity celého národného hospodárstva závisí predovšetkým od schopnosti deľby výrobných úloh medzi oboma krajinami. Preto aj rozhovory P. Jaroszewicza a L. Štrougalu znamenajú ďalší krok v realizácii programu komplexnej integrácie. Prijaté rozhodnutia prekračujú rámc dlhodobej zmluvy a sú ďalším konkrétnym krokom na ceste rozvoja poľsko-československých vzťahov a realizácie procesu hospodárskej spolupráce. Celkom iste sú konkrétnym príspievkom k urýchleniu socialistického výstavby v Poľsku a Československu. Tým istým sú aj príspievkom k rozvoju celého socialistického spoločenstva.

POKRAČOVANIE Z 1. STR.

„Podľa vtákov. Keď morskí vtáci opúšťajú pevninu a letia na more, keď volavky a lastovičky vysoko lietajú a hlasno kričia; keď po východe slnka vrabci sú veľmi veselí; keď hyl vysoko lieta a hlasno spieva alebo tak robia škovrány; keď netopiere sa ukážu skoro večer.“

Podľa slnca. Keď oblaky počas východu slnca idú na západ; keď slnce jasno vychádza a jasno zapáda.“

A konečne dve univerzálné predpovede:

„Keď kohút kikiríka vodne alebo večer, bude zmena počasia. Keď kikiríka za zlého počasia bude pekné počasie a preto sa aj vraví: kohút odoháňa oblyky“.

A pre tých, ktorí si chytia pijaviciu a zoberú si ju na dovolenkú:

„Jedna z najlepších predpovedí počasia je predpoved, ktorú nám poskytne pijavica ak ju budeme mať v sklenej nádobe naplnenej vodou.“

Keď má byť pekné počasie, pijavica leží skrútená na dne, bez pohybu, celkom kludne.“

Keď má byť vietor pijavica sa usiluje dostať hore, krúti sa vo vode počiaľ nezačne vietor.

Ak má pršať a keď prší pijavica vylezie čo najvyššie v nádobe naplnenej vodou.“

Pre tých všetkých, ktorí veria, že pijavica predpovedá počasie praktická rada:

„Sklená nádoba, v ktorej sa tieto pokusy robili, bola naplnená vodou, ktorú vymieňali v lete raz denne a v zime každé dva týždne. Nádoba bola uzavretá plátenou handričkou.“

Treba ešte povedať niekoľko slov o vplyve počasia na nás organizmus. Zygmunt Prorok uverejnil na stránkach časopisu Przekrój zaujímavú tabuľku, z ktorej vyplýva, že:

1. Pri priemerne peknom počasí človek má normálny sen a nepociťuje žiadne fažkosti;
2. Pri zlepšujúcom sa počasí sen je opäť normálny, lenže poobede sa niekedy vyskytuje pocit únavy;
3. Pri veľmi peknom počasí človek má veľmi plynký sen, je podráž-
- dený a niekedy sa jeho sebaistota zhoršuje;
4. Keď sa blíži menlivé počasie človek má búrlivý sen a niekedy trpi dokonca na nespávlosť, cíti sa rozbitý a unaivený;
5. Keď je zjavne škaredé počasie — dážď alebo prechod tlakového frontu, sen je veľmi hlbocký a sebaistota sa postupne zlepšuje;
6. Keď sa počasie zlepšuje po prechode tlakového frontu, sen je opäť hlbocký a človek nepociťuje žiadne fažkosti.

Prvý tajomník ÚV PZRS Edward Gierek prijal predsedu vlády ČSSR dr. Lubomíra Štrougalu. Rozhovoru sa zúčastnil predseda Rady ministrov PRL Piotr Jaroszewicz.
Foto: CAF

Dňa 23. augusta 1971 r. vefvyslanci štyroch vefvyslancov pokračovali v rokovaniach v sídle vefvyslanectva Spojených štátov v americkom sektore Západného Berlína. Zasadnutia sa zúčastnili: veř. Francúzska J. V. Sauvagnargues, veř. Sovietskeho zväzu P. A. Abrasimov, veř. Veľkej Británie R. Jackling a veř. USA K. Rush, ktorý predsedal zasadnutiu.

Vefvyslanci sa dohodli vo veci návrhu textu všeobecného dorozumenia, ktoré predložia svojim vládam na preskúmanie.

Termín ďalšieho stretnutia vefvyslancov bude čoskoro ustálený.

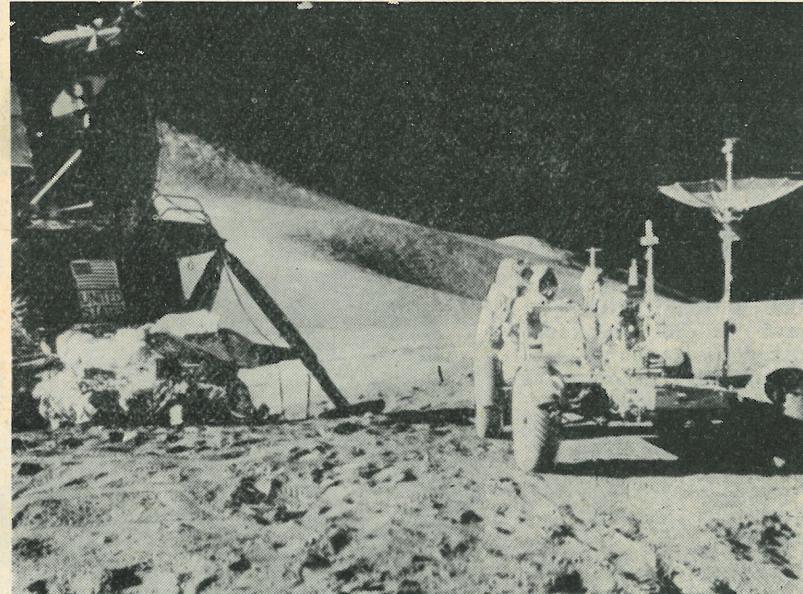
Podľa správ z Kalkaty celkový počet utečencov z Východného Pakistánu prekročil 7,4 miln.; v júli do Indie prichádzalo denne 26 000 utečencov, v auguste sa tento počet zvýšil na 36 000.

APOLLO 15

Po 295 hodinom pobytu v kosmickom prostredí bol 7.VIII. 1971 úspešne zakončen nejdelenší dosavadný let človeka na Mesič. Kosmonauté D. Scott, A. Worden a J. Irwin splnili výzkumný program Apolla-15 a vrátili sa na Zem.

Kosmonauté Scott a Irwin prebývali na povrchu Stříbrné planety 67 hodin, čili dôleži než kterákoliv z dosavadních výprav lunonautů. K měsíčním výletům, které trvaly 20 hodin, používali vozidlo „Lunar Roving Vehicle“. Rovněž třetí účastník výpravy realizoval z paluby materinské kabiny rozsáhlý vědecký program na měsíční dráze.

S.M.

Objektívne vypočítali: pre rekonštrukciu sú potrebné celé pokolenia; samotné odstraňovanie zrúcanín a trosiek bude trvať roky. Zdalo sa, že majú pravdu. Varšava bola zničená na 70 až 100%.

ALE PREDSA TO BOLA VARŠAVA.

SEPTEMBER

V závratnom tempe našich čias plných udalostí a zmien čas rýchle zastiera v pamäti dokonca najzreteľnejší obraz „včerajška“. Netýka sa to však oných dní a hodín septembrovej epopeje roku 1939, keď útok mohutnej nemeckej armády na dlhé roky zmenil našu krajinu na veľké bojište a rozpútal druhú svetovú vojnu. V našom storočí bola to už druhá svetová vojna, ktorú rozpútal svetový imperializmus, a ktorá sa stala najväčšou pohromou aká kedykoľvek postihla Ľudstvo.

Uplynulo skoro šesť rokov kým na ruínach Berlína ľahol porazený fašizmus, kým rozbili imperialistickú veľkonemeckú ríšu, kým porazili jej spojencov Talianko a Japonsko. Bojovalo 61 štátov obývaných 80% obyvateľov sveta. Bojovalo sa na území 40 krajín Európy, Ázie a Afriky, ktorých celkový povrch činil 22 miliónov km², ako aj vo vzduchu, na moriach a oceánoch. Zápasilo medzi sebou 110 miliónov vojakov všetkých bojujúcich strán. Do boja sa zapojil mohutný front podzemného hnutia okupovaných krajín — partizáni a povstalci. V tejto vojne zahynulo 55 miliónov ľudí. Priame materiálne straty boli štvornásobne väčšie než počas prvej svetovej vojny a prekročili 260 mld dolárov, nenávratne zmizlí kulturne hodnoty, ktoré tvorili celé pokolenia.

Poľsko je tou krajinou, ktorá po Sovietskom zväze sa nachádza na prvom mieste tragickej listiny strát útržených v tejto vojne na ľuďoch a materiálnych hodnotách. Poľský ľud po všetky roky nezmieriteľne bojoval doma a skoro na všetkých bojišťach tejto vojny, prispel maximálnym vkladom svojej krve a námahy k víťazstvu nad hitlerovským Nemeckom a jeho spojencami. Symbolom tohto hrdinského boja poľského národa na stala Varšava, ktorú nepriateľ odsúdil na biologické vyhúbenie; a hoci v deň oslobodenia ležala v ruínach, dnes je rekonštruovaná i vybudovaná a celkom správne je zaraďovaná medzi najkrajšie mestá na svete. Poľský národ v oslobodenej vlasti začal budovať nový život v dobe, keď na fronte ešte duneli delá a liala sa krv. S bratskou pomocou Sovietskeho zväzu zaviedol krajinu na cestu mierovej výstavby, na cestu socialismu. Dokumentárne snímky Varšavy, ktoré sme vybrali ukážu — najmä mládeži — podstatu týchto zmien.

TAKÁTO JE DNEŠNÁ VARŠAVA

Foto: CAF a Archív

KAM AŽ SIAHA RODI - ČOVSKÁ LÁSKA?

VESNICE STOLETÝCH

Profesor Leaf z Harvardskej univerzity objevil v Ecuadore pozoruhodnou vesnicu. Jej obyvatelia neznají civilizaci, neviedi, co je to vodovodný kohoutek a elektrina, nemají ve vesnici dokonce ani lékaře. Přesto se dožívají dobrého, pro nás téměř nepředstavitelného věku.

Stařešina obce vysvětuje: „U nás je úmrtnost zaviněna především znečištěnou vodou. Jestliže však lidé bez úhony přežijí prvních patnáct let svého života, znamená to, že jsou imunní proti chorobopodobným zárodkům a dožívají se sta i více let.“

Vědce, zabývající se problémy dlouhověkosti tento fakt pochopitelně zaujal, a proto začali obyvatele Vilcabamby zkoumat.

Lidé z Vilcabamby žijí v rytu slunce. Vstávají za svítání a uléhají za soumraku, celé dny pracují na polích. Pěstují cukrovou třtinu, kukuřici, banány, pomaranče, různé druhy zeleniny, kávu a hlavně tabák. Tabák je tu hlavní plodinou, protože ve Vilcabambě se hodně kouří — a bez nebezpečí rakoviny. Rostou zde také léčivé rostliny, u nás neznámé, o nichž domorodci obzvláště pečují. Je to metico, kte-

re léčí nemoci ledvin, a qwaysa, jež působí blahodárně na plodnost. Tamní počasi zemědělským pracím přeje; teplota se po celý rok pohybuje mezi 21°C — 26°C. Obyvatelé vesnice se živí předeším tím, co jim dala půda. Občas si dopřejí i něco jiného na zub — kuřata, vepříka nebo hořčí maso, jež kupují u farmářů ze sousedních vesnic. Nikdo z nich nespotřebuje více než 1700 kalorií denně. Je to mnohem méně, než spotřebuje průměrný Evropan.

Nejstarším člověkem je stařešina obce José D. Toledo, jemuž je 140 let. Vědci ověřovali jeho věk a došli k závěru, že dokumenty jsou bezpochyby přesné: José D. Toledo načála právě v plné síle a zdraví stočtyřicátýprvý rok svého života. Časně ráno vstává a celý den plně pracuje na své tabákové plantáži.

Vědci z Harvardu se domnívají, že našli příčinu tohoto zázračného věku — hladina cholesterolu v těle paděsilatého Američana dosahuje 250 jednotek, u obyvatel Vilcabamby pouze 120 jednotek. Na snímku: stočtyřicetiletý José D. Toledo na své plantáži.

Turínsky lekár dr. Ascanio Mazzi má všetko, čo si človek môže želat na svete, a predsa už šest rokov žije v neustálom strachu: jeho najmladšia dcéra, štrnásťročná Donatella, žila len s jednou, aj to chorou obličkou. Každý druhý deň ju vozíval do Janova, kde majú umelú obličku, ktorá pre jeho dcéru znamená život, ale uvedomoval si, že je to živorenie medzi životom a smrtou. Manželia Mazziovci neľutovali námahu ani peniaze, aby našli nejaké východisko. Po konzultáciách s najlepšími odborníkmi sa ukazovala jediná možnosť: transplantácia. Ostávalo iba sa rozhodnúť, či Donatelle transplantovať obličku mŕtveho alebo obličku niektorého z rodičov. Specialisti kliniky Les Antiguailes v Lyone sa jednoznačne priklonili k druhej možnosti,

lebo zaručuje Donatelle väčšie šance na prežitie.

Manželia Mazziovci dobre poznali riziko, ktoré podstupujú, a predsa jednoznačne povedali áno. Po dôkladných lekárskych prehliadkach si lekári vybrali za darec otca. Transplantácia trvala šest hodín. Komplikovaná dvojitá operácia prebehla hladko. Ked sa Donatella prebrala z narkózy, zavolala na otca, ktorý ležal vo vedľajšej izbe: „Dakujem, otec že si mi pomohol. Myslím, že sme to dokázali.“

Dr. Mazzi verí, že obec, ktorú priniesol pre svoje dieta, nebude zbytočná. Statistika ho nie veľmi podporuje v optimizme: len 54 percent deti, ktorým transplantovali obličky vlastných rodičov, žilo po operácii dlhšie ako dva roky...

ZATL

„Přestože v našich fotografiích převládá pitoreskní prvek, není to sbírka kuriozit ani cestovní průvodce,” říká americký kritik a architekt Bernard Rudofsky na vysvětlenou k výstavě o málo známém světě neurozeného stavebnictví. Sestavil ji pro Muzeum moderního umění v New Yorku a „Architektura bez architektů” už sedmý rok obžívá svět.

Výstava přebohatě dokládá názor, že: „Ačkoli se dobrá architektura vytváří někdy na rýsovacím prkně, vzniká ve skutečnosti především ve vědomí společnosti.” Na rozdíl od situace v jiných oblastech umění je totiž kulturní svět u vytržení, narazí-li archeologové na zbytky měst, jejichž osudy se dají sledovat aspoň do 3. tisíciletí. Autorovi ovšem nejde o chronologii ani o zeměpisné souvislosti, nelpí na národopisu ani na uměleckořemeslných deatalech. Místo drobnokresby prostě nastavuje zrcadlo moderním dílům ve vysoko civilizovaných zemích i životu v nich.

Krása, o kterou ostatně spontánní stavitele nijak násilně neusilovali, se dlouho pokládala za hru čiré náhody, a to je hluboký omyl. Naopak. Je to důsledek vytříbeného smyslu pro řešení praktických problémů; v též vlastnosti je zakleta i humánnost anonymní architektury.

Mnohá tzv. primitivní řešení totiž dříve počítala s výboji techniky, jež poněkud nadutě považujeme za poslední vynálezy naší doby. Znala prefabrikaci a standardizaci stavebních dílců, podlahové topení, klimatizaci, regulaci osvětlení. Rozmarná je např. konfrontace na prostého nedostatku soukromí v dnešních bytech s pohodlím, jakého v tomto směru užívají vážení muži v Africe. Neotřelý cit pro lidské potřeby je zřejmý ze staveb, mezi nimiž třeba leží tisíce kilometrů moří i souší. Neškolení stavitelé zvládli všechny možnosti mistrně. Zřejmě rozuměli životu. Prohlédněte si naše snímky a budete s tím souhlasit:

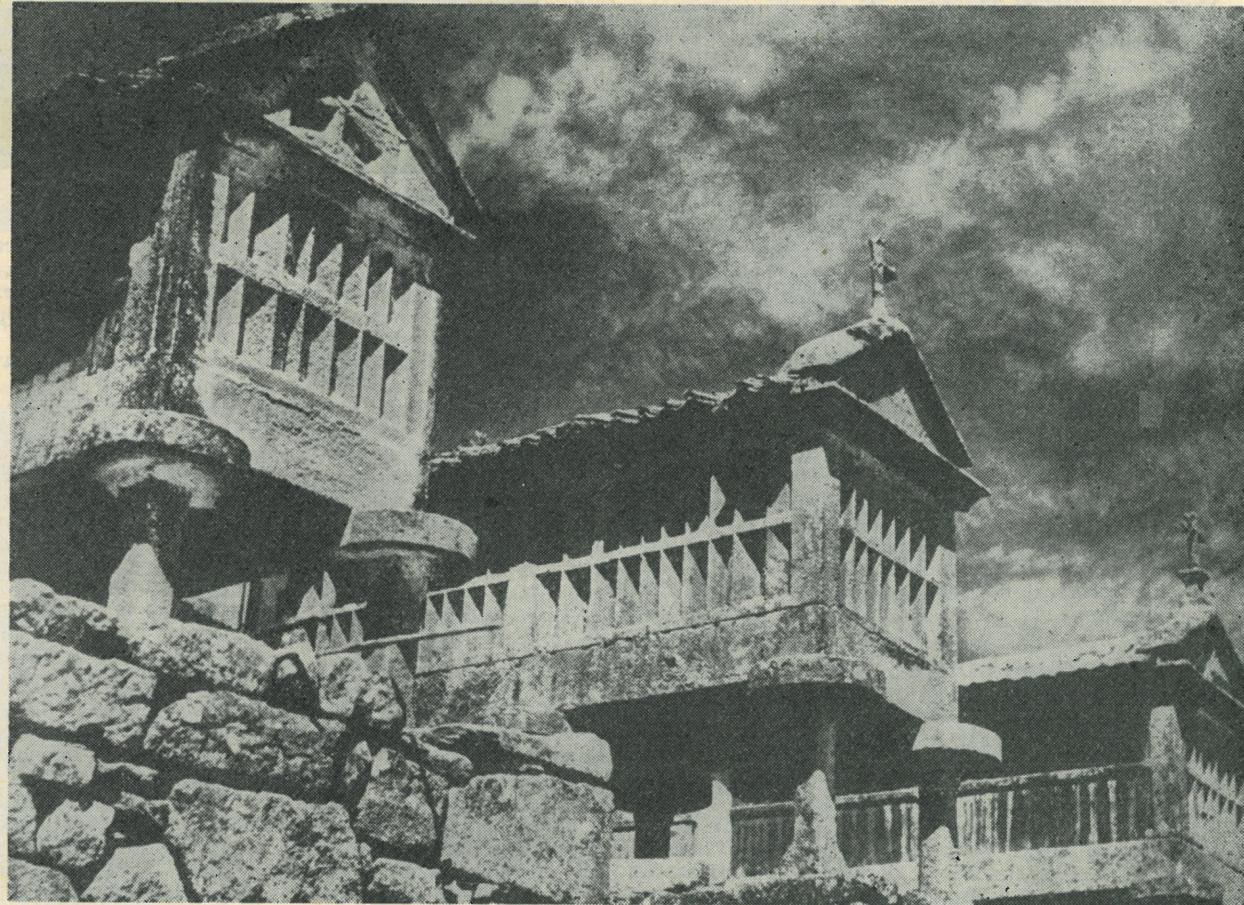
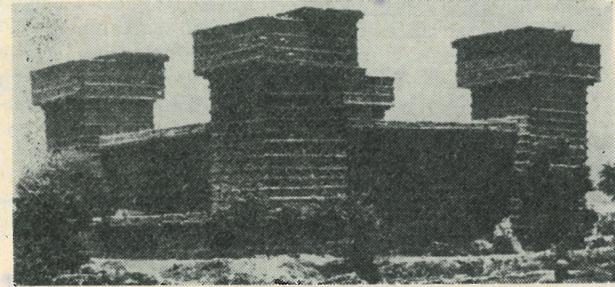
Kdo zná africké umění, sotva se pozastaví nad vyrezávanými pilíři, které podpírají střechu paláce v Ketou v Dahome. Ještě mnohem „moderněji“ pojaté skulptury jsou ovšem běžné nejen v obydlicích vládnoucích rodů, můžete o ně dokonce klopýtat v obyčejné zájezdové hospodě. V dogonské ovšem.

Společnou a až nábožnou úctu lidí k chlebu a obilí jednoznačně prokazují stavby sýpek a sil v Africe, Asii, Evropě. Ačkoli zvenčí spíš připomínají chrámy, mají vynikající „skladovací parametry“ včetně větrání a ochrany proti ohni.

NEUROZENÉ STAVEBNICTVÍ

„Vojenský objekt“ může mít osobité kouzlo, jakkoli stojí na ztracené hranici západního Pákistánu. Tento typ tvrze v Montealegre v kraji Swat přitom historici umění označují za primitivní.

Milja Miloševičová z juhoslovanskej dedinky Kuršumlie má dnes 56 rokov. Dala život piatim synom a troma dcérom a nik by na tej na pohľad zdravej, statnej žene nepredpokladal, že je z lekárskeho hladiska vlastne ojedinelym prípadom.

Viac ako štyridsať rokov, teda od dievčenskych čias, si Mila sťažovala na bolesti v hlave. V dedine neboli lekár a na liečenie v meste neboli peniaze. Tak si pomáhala domácmi prestriedkami a neskoršie všeliečivým aspirínom. Pri takej početnej rodine nemala ani neskoršie čas myslieť na svoju bolest a na jej príčiny.

Ked' sa však prednedávnom jej stav zhoršil, dala si Milja Miloševičová povedať a podrobila sa na pokyn praktického lekára podrobnej prehliadke v mestskej nemocnici v Niši. Ako je v podobných prípadoch samozrejme, urobili aj röntgenovú snímkú hlavy. Po vyvolaní snímky zistil röntgenológ na obraze kovový predmet a vyhrešil pacientku, prečo si

pri snímkovaní ponechala vo vlasoch sponku, že treba röntgen opakovať. Pacientka si udivene siahla do vlasov a hoci vedela, že v živote nemala vo vlasoch sponku, nijako sa nebránila a sadla si znova pod aparát. Lekár sledoval teraz obraz priamo a keď opäť videl kovový predmet, znova pacientku hrešil. Ubezpečovala ho, že

sa ihla dostala do mozgu na čelnou stranu. Miloševičová sa nijako nevedela rozpamätať, že by niekedy utrpela úraz alebo pád, pri ktorom by sa ihla mohla dostať do hlavy. Onedlho sa však vec vysvetlila takmer románo-vým spôsobom.

Na výmenku zomierala Miljina stará teta. Jej čas sa dávno naplnil, no starenu ako

boháči, no aj tak sa na ich malé gazdovstvo Miljina teta ulakomila. Aby tento majetok získala pre svojho syna, rozhodla sa, že odstráni legálnu dedičku, bezbráanne hábätko. Ako vraždený nástroj použila ihlu, ktorú vpichla dieťaťu do hlavy. Dieťa však vraždený útok prežilo.

Tak ako pri prvej hľbkoj prehliadke navrhli lekári v nemocnici Milji Miloševičovej aj teraz, keď im na základe tetinho priznania potvrdila ich zistenie, operatívny zákrok. Chceli odstrániť ihlu, ktorá už zrejme zhrdzavala. Miloševičová zostala v nemocnici a bol stanovený termín operácie. Niekoľko dní pred týmto termínom však pacientka z nemocnice utiekla. Na dohováranie príbuzných a známych, Miloševičová prostre odpovedá: „Chodila som s tou ihlu v hlave viac ako päťdesiat rokov. Prečo by ju teraz mali vyberať. Ked' ma bude hlava boľieť, vezmím si zasa aspirín.“

—ph—

PÄŤDESIAT ROKOV S IHLOU V HLAVE

nikdy sponku nenosila a že ju nemá vo vlasoch ani tezaz.

Ukázalo sa, že to cudzie kovové teliesko na obraze je desaťcentimetrová ihla v mozgu Miloševičovej. Tak sa zistilo, že bolo príčinou jej neznesiteľných bolestí hlavy. Záhadou však pre lekárov i pacientku zostalo, ako

keby čosi fažilo, čo predložovalo zomieranie. Komečne zavolala niekoľkých príbuzných a odhalila tajomstvo, ktoré v sebe nosila viac ako 55 rokov.

Ked' sa v čase prvej svetovej vojny front prehnal cez južné Srbsko, prišli v Kuršumlie o život rodičia vtedy jednorocnej Milje. Neboli to

FARMA VRETEŇÍC

Veľku farmu pre chov vreteníc (zmijí) vybudovali na okolí Alma-Aty, hlavného mesta Kazachskéj SSR. Tu z vretenic „vydájajú“ jed, ktorý veľmi potrebuje súčasná medicína. Špeciálne skupiny pravidelne cestujú do polopúšťových oblastí na juhu republiky, kde je osobitne veľa týchto jedovatých plazov. Na farme vretenice držia v zajatí, ale vo voľnej prírode ich chytia, „vydoja“ a pustia na slobodu, aby sa ich stav udržal na potrebnej úrovni.

V Kazachstane sú vretenice chránené a odchytávat ich možno len na zvláštne povolenie.

Nová farma vreteníc patrí veľkému zoologickému kombinátu v severných výbežkoch Čan-Šanu. Kombinát sa špecializuje na lov zriedkavých druhov a predstaviteľov centrálnej ázijskej fauny. Do Francúzska, NSR a iných európskych štátov kombinát už predal 35 tisíc korytnačiek (želv), niekoľko veľkých zásielok pelikánov, sokolov a škovrankov (skřivánků).

CHOČAN

U
nás

Predstavuje sa vám celý súbor

Hovorí Jozef Podhorský, režisér a choreograf súboru, vedúci kultúrneho odd. ONV v Novom Targu a Augustin Andrašák, tajomník ÚV KSCas

Spolupráca pohraničných okresov sa úspešne rozvíja. Je výsledkom dobrých susedských vzťahov, aké existujú medzi socialistickými krajinami. Samozrejme táto spolupráca je medzi niektorími okresmi bohatšia nielen čo sa týka každodenného života, ale aj jej firiem. Sme radi, že môžeme napísat o rozvoji takejto spolupráce v poslednom období aj v Novotarskom okrese. Partnerom je Dolnokubínsky okres. Iniciatíva našej Spoločnosti ohľadom výmeny umelcovských súborov našla pochopenie na okrese a je realizovaná. Súbor Chočan, ktorý pôsobí pri Kovohutách v Istebe v Novom Targu na Orave už podruhé. Naše súbory tiež predviedli svoj program v Dolnokubínskom okrese.

Dva dni sme sprevádzali súbor Chočan, ktorý tentokrát v dňoch 14.—15. augusta t.r. predviedol svoj program oravským divákom v Jablonke, Veľkej Lipnici a Chyžnom.

Tanečný a spevácky súbor Chočan pôsobí pri závodnom klube ROH pri Kovohutách v Istebe v Novom Targu. Má 31 členov — z ktorých jednu tretinu tvoria zamestnanci tohto podniku. Ostatní dohádzajú z rôznych oblastí slovenskej Oravy, mnohokrát vzdialenosť aj 20 km od Istebe. Súbor vede režisér a choreograf Jozef Podhorský, ktorého poznajú naši oravskí krajania, lebo v poslednom čase pomáha zdokonaľovať umelcovskú úroveň našich súborov z Oravy.

Okrem vystúpení, o ktorých napišeme neskôr, zaujímala nás situácia tohto súboru, podmienky v akých pracuje, ktoré sú predsa veľmi podobné našim podmienkam. Roztrúsenosť členov, horské podmienky, čiastočne podobný repertoár, však po oboch stranach hraníc sa rozprestiera tá istá oblasť — Orava.

Uvodom zdôrazníme, že mecenášstvo Kovohút v značnej miere rozhoduje o situácii súboru Chočan. Všeobecne možno povedať, že o podmienkach v akých pracuje súbor a o jeho úspechoch rozhodujú tieto faktory: mecenášstvo Kovohút, práca, elán a disciplinovanosť členov súboru, úsilie režiséra a choreografia J. Podhorského a patronát okresných stranických a administratívnych orgánov.

Umelecká úroveň tohto súboru je skutočne vynikajúca, čo nakoniec diváci ocenili vrelým potleskom a podakováním. Aj keď prihliadneme k špecifike prostredia, ktorému je blízky slovenský folklór, hoci na tomto území ľudia majú pomerne malé možnosti obdivovať umelcovské súbory, nevraviač už o zahraničných, aj v tom prípade našť tvrdenie o pekné úrovni tohto súboru je plne aktuálne. Zvláštnosťou Chočana v porovnaní s našimi súbormi je to, že predvádzá nieler oravský program, ale aj folklór skoro celého Slovenska, v tom aj cigánskej národnostnej menšiny. Šeskrát sa členovia súboru prezliekali do rôznych slovenských krojov, a ako som sa dozvedel neboli to všetky, ktoré majú k dispozícii. To samozrejme spestruje program, ale zároveň je dôkazom všestrannosti súboru.

Súbor Chočan, čo je dôležité, poznajú nielen v Dolnokubínskom okrese.

se, ale na celom Slovensku. Je to jeden z cíteľov, ktorý mobilizuje členov súboru, aby udržovali a zvyšovali svoju úroveň. Samozrejme taký istý vplyv majú aj zájazdy do cudziny.

Ako v praxi vyzerá patronát Kovohút nad súborom? Kovohuty hradia deficit, ktorý bez dopravy činí okolo 30 000 Kčs ročne. Okrem toho súbor dostáva zdrojne dopravný prostriedok — závodný autobus. Aká je finančná politika súboru? Predovšetkým je opredtá o zdraví zásada že ani ochotnicke kultúrnu činnosť sa nemôže robiť celkom zdarma. Tak teda okrem doplnovania potrebných rezervít finančné prostriedky sú určené aj pre členov súboru. Ako? Za každé vystúpenie člen súboru dostáva 30 Kčs. Z toho stravné činí asi 15 Kčs. Ostatné patrí celému súboru a je určené na rekreácie, vecné odmeny, výlety a iné. Hudobníci dostávajú priamo 5 Kčs za hodinu vystúpovania alebo načičkovania. Počas rozhovoru o týchto otázkach s režisériom J. Podhorským prišli mi na um dlhorocne diskusie v našej Spoločnosti: platí alebo neplatí hudobníkom za ich námahu? Sú to spravidla starší ľudia, ktorí účinkujú v našich súboroch dobrovoľne sa zriekávajú ziskov z činnosti mimo súborov, napr. zábavách alebo svadbách. Malí by preto dostať aspoň čiastočnú náhradu. A vôbec domnievam sa, že finančná politika našich milých hosťov opiera sa o zdravé zásady, ktoré nie sú v protiklade so spoločenským charakterom a poslaním takýchto súborov. Využívajúc kladné skúsenosti Istebeho mali by sme aj my pouvažovať, čo by sa v našich podmienkach dalo zmeniť k lepšiemu. Tak isto mali by sme vysvetliť, závery z organizácie vystúpenia súboru Chočan u nás. Bolo dobre v Jablonke aj v sobotu večer, aj v nedeľu doobeda, keď naši hostia dali mimoriadne vystúpenie iba pre mládež, ktorá trávi prázdniny v lyceu. Bolo dobre v Chyžnom v nedeľu večer, ale vo Veľkej Lipnici bolo zle. Vystúpenie sa malo začať o 14. hod., začalo sa však o 15 hod. 30. min. a aj tak frekenciu muselo sa zaistíť pomocou autobusu našich hosťov, ktorí priviezol mládež z nedalekého rekreacného tábora. Jozef Karnaček, predseda miestnej skupiny KSCas vo Veľkej Lipnici — Murovanici hovoril zástupcovi redakcie: „Som tu náhodou, lebo nikto mi nepovedal, že budeme mať tak vzácnych hosťov. Napíšte to, lebo krajania mi neuveria, že som nevedel o takejto udalosti.“ O vystúpeniach nevedeli ani krajania z Pravarovky a Kičor. Domnievame sa, že vysvetlenie organizátorov budeme môcť uverejniť v budúcom čísle Života.

Ale aj napriek tomuto nedopatreniu, ktoré dôfame sa už nebude opakovať, treba zdôrazniť, že pohraničná kultúrna výmena má veľký integračný význam. Slúži rozvíjaniu dobrých, susedských vzťahov, vzájomnému poznávaniu príslušníkov dvoch bratských, socialistických krajín. Preto dovidenia, ktoré sme si na rozlúčku povedali, malo by znamenať častejšie plánovité styky. Pritom nielen vystúpenia jedno za druhým, ale aj besedy, návštavy kultúrnych pamiatok a pod.

MARIAN KAŠKIEWICZ

PRÍPAD

S HAVLOVICKÝM VODNÍKEM

„To já jsem měl taky zajímavý lékařský případ,“ ozval se úpický doktor. „U nás v Úpě, za havlovickou lávkou, v kořání vrb a olší žil starý vodník, Joudal se jmenoval; byl to takový mrzout, neruda, kakabus a bručoun, někdy dělal povodně a občas i topil děti, když se koupaly; zkrátka, lidé ho v té řece neradi viděli.

Jednou na podzim ke mně do ordinace přijde děda, fráček má zelený a na krku červený šátek, a heká, kaše, kýchá, frká, vzdychá, potahuje a hulhá:

„Panu dočtora, já jsem chyt rákou náčhadu nebo nádchu; mně tuhle pšká a tadyhle píchá, v kríži mě bolí, v kloubech mne loupe, kaše mám, div se nestráhám, a rýmu mám jak trám; tak bych prosil o nějakém užívání.“

Já ho vyšetřím a povídám: „Dědečku, to je revma; já vám dám tadyhle to mazání, je to linimentum, abyste věděl, ale to ještě není všecko. Vy se musíte držet hodně v teple a v suchu, rozumíte?“

„Rozumím,“ burčel starík. „Ale s tím suchem a teplem to, mladý pane, asi nepude.“

„Proč by to nešlo?“ ptám se ho.

„Inu,“ povídá děda, „protože já jsem havlovický vodník, pane dočtore. Jakpak si mám udělat ve vodě sucho a teplo? Dýf já si i nos musím utírat hladinou vodní, ve vodě spím a vodou se přikrývám; až teď k stáru jsem si dal do posteče měkkou vodu místo

tvrdé, aby se mi měkčejí leželo. Ale s tím suchem a teplem to bude těžká věc, že jo.“

„Nic naplat dědečku,“ povídám, „v té studené vodě se vám to revma jen pohorší. To víte, staré kosti chtějí teplo. Jak vy jste vlastně star, pane hastrmane?“

„A jej,“ brumlal vodník, „pane dočtore, já jsem tady ještě z pohanských dob — to bude rákých tisíc let a možná ještě víc. Jo, jsou to léta.“

„Tak vidíte,“ řekl jsem mu, „v tom věku, dědo, se musíte držet u kamene. Počkat, já mám nápad! Slyšel jste někdy o horkých pramenech?“

„Slyšel, to jsem slyšel,“ brblal starý vodník. „Ale tady žádné nejsou.“

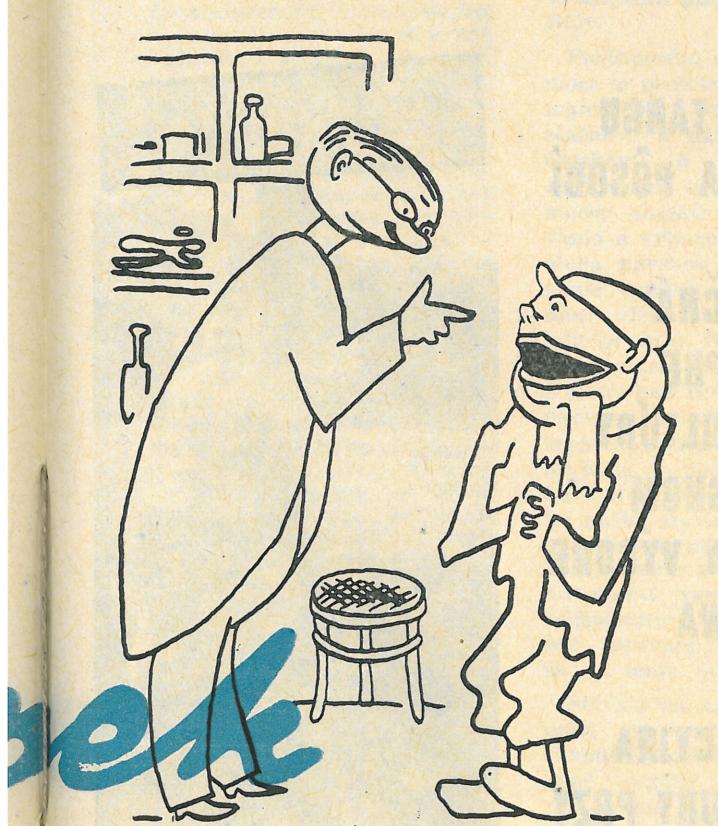
„Tady ne,“ povídám, „ale jsou v Teplicích a Pišťanech a ledaské jinde, jenže jsou hluboko pod zemí. A ty horké prameny, abyste věděli, jsou stvořeny právě pro staré a revmatické vodníky. Vy se jednoduše v takovém horkém zříidle usadíte jakožto hastrman horkovodní a budete si při tom kurýrovat revma.“

„Hm, hm,“ rozpokoval se dědek, „a co vlastně takový horkovodní hastrman má na práci?“

„Moc ne,“ járuku, „jen musí pořád z nitra země táhnout tu horkou vodu nahoru, aby nevychladla. A přebytek té teplé vody pouští na povrch země. To je všecko.“

„To by šlo,“ bručel havlovický vodník. „Tak to já se po nějakém takovém horkém pramenu poohlídnu. Možná děkuju, pane dočtore.“ A belhal se z ordinace — jen loužička na podlaze po něm zbyla.

A vidíte, pane kolego, havlovický hastrman měl ten rozum a poslechl, usadil se na Slovensku v horkém zříidle a vytahuje z hlubin země tolik vroucí vody, že na tom místě je teď včeráky teplý pramínek. A v tom horkém zdroji se koupají lidé a taky jim to dělá dobře na revma; z celého světa se tam jezdí kurýrovat.“

KULTÚRNE OTÁZKY

STÁLE AKTUÁLNE

V POLOVICI AUGUSTA JURGOV VYPADÁ CELKOM INAKŠIE AKO OSTATNÉ DEDINKY NA SPIŠI A ORAVE.

Ovos je tu ešte zelený a roľnici končia iba zber sena. V tomto období, ľahšie ako kdekoľvek inde, možno tunu stretnúť ľudí, ktorí majú čas na kus reči. Stretnávam sa s celou rodinou predsedu našej miestnej skupiny KSČaS vo dvore jeho gazdovstva. Sada me na priedomí, neďaleko šumí malý, ale bystrý potô-

chádzka materská škôlka, ako aj kaplnka sv. Vojtecha vybudovaná pred sto rokmi, keď počas veľkého požiaru vyhorel celý Jurgo. Raz do roka na sviatok sv. Vojtecha konajú sa v tejto kaplnke bohoslužby. Z druhej strany budovy, ododená materskou škôlkou, bude klubovňa miestnej skupiny KSČaS. Zriadenie klubovne nie je jednoduché, vyžaduje si veľa práce krajanov. Práve teraz kryjú strechu budovy eternitom; musia ešte vymeniť povalu, urobil vchod a upravil priestor pred klubovňou. Predseda Matičák povedal, že na jeseň klubovňa bude hotová. Bolo by dobre, keby v Jurgo založili kapelu a nadviazali týmto na dobre tradície.

V TOMTO DOME (PO ĽAVEJ STRANE) BUDE KLUBOVŇA MS KSČaS V JURGOVE. NA SNÍMKE: KR. CECILIA BRYJOVÁ, TAJOMNICKÁ OBVODNÉHO VÝBORU KSČaS NA SPIŠI

KULTÚRNE ODDELENIE ONV V NOVOM TARGU MÁ JEDNU ÚRADNÚ MIESTNOSŤ.

Vedúcim tohto oddelenia je Jan Smolka, ktorému pomáha mladá referentka. Z dlhých rozhovorov s novotargským šéfom kultúry, ktorých som sa mal možnosť zúčastiť je vidieť, že otázky kultúry mu skutočne ležia na srdci. Ale ako vieme „dobrými úmyslami je peklo vydláždené“. Novotarský okres, a najmä oblasť Spiša a Oravy nemažú k dispozícii ani tú minimálnu základňu pre kultúrnu expozíciu a konzumpciu. To-to všetko je v oblasti, v ktorej ako málokde sa dodnes zachoval krásny folklór v živej podobe. Toto všetko je v okrese, v ktorom sú ľudia plní elánu podieľať sa na rozvíjani ochočníckeho umeleckého hnutia, ako aj ľudia, ktorí radi takéto podujatia navštievujú. Plány rozvoja kultúrneho základne, o ktorých rozprával J. Smolka sú skromné. V Orave sa pre tento účel má prispôsobiť budovu starej školy. V Dolnej Zubrici má začať výstavba obecného kultúrneho domu, ktorý bude mať estrádu sálou pre 150 divákov. Náklady na výstavbu tohto domu budú činiť skoro dva milióny zlatých. Pripomíname, že už pred rokmi sme vystúpili s týmto návrhom a hoci je realizovaný v užej mieri — dobré, že sa realizuje. V Chyžnom za sumu 30 000 zl má byť otvorená klubokaviareň nad hasičskou remízou. Ešte stále v plienkach je výstavba obecných kultúrnych domov v Krempachoch a v Nedeci. V Durštine opravili klubovňu, čo stalo 30 000 zl a vo Vyšných Lapšoch kultúrne plány sú spojené s výstavbou

hasičskej remízy. To je všetko pre tak veľkú a folkloristicku zaujímavú oblasť.

Čo sa týka otázok našej Spoločnosti, kultúrne oddele-nie ONV v Novom Targu plánuje hradie náklady súvisiace s vybavením nábytkom klubovne KSČaS v Jurgo, o ktorých sme písali na začiatku tohto článku. Nábytok pre túto klubovňu vyhotoví známy umelec Andrej Gombóš, pre ktorého kultúrne oddele-nie ONV plánuje zriadie v Jurgo tzv. „izbu ľudovej tvorivosti“.

Od vedúceho kultúrneho oddele-nia som počul veľa teplých slov o súboroch našej Spoločnosti. Napriek fažkostiam pracujú veľmi aktívne. Medzi žiadostami o povolenie na vystúpenia je dokumentácia, ktorá svedčí, že súbory Spoločnosti vystupujú kde môžu a kedy môžu. Doteraz však neboli širšie využité, čo prekvapuje a nútí novinára hľadať príčiny tohto stavu...

PREZYDIUM RADY NARODOWEJ).

Minulý rok v správe zo schôdze na ministerstve kultúry sme písali o nových smeroch v kultúrnej politike, ktoré obsahujú o.i. tvorenie takýchto komisií. Stanovy tejto komisie hovoria, že k jej úlohám patrí: spolupráca so spoločenským kultúrnym hnutím, vytváranie patričného ovzdušia a podmienok pre jeho rozvoj, podporovanie všetkých iniciatív a koordinácia kultúrnej činnosti v celom okrese, ako aj starostlivosť o správne využívanie prostriedkov na kultúrne účely.

Tak teda ciele a úlohy sú skutočne krásne.

V druhom odstavci stanov tejto komisie o.i. čítame: § 1 Komisiu vymenúva rada ONV...

§ 2 Členmi komisie sú zástupcovia rôznych štátnych inštitúcií, podnikov, ako aj spoločenských organizácií a kultúrnych spoločností, ktoré pôsobia v okrese.

Samořejme zástupcovia našej Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, ktorá aktívne pôsobí v tomto okrese, neboli pozvaní do tejto komisie pre kultúrne otázky, o ktorých zložení rozhoduje — čo ešte raz opakujeme — rada Okresného národného výboru v Novom Targu. Vzbudzuje to naše zlepokojenie a u členov KSČaS rozhorenie. Treba ešte pripomeneť, že žiadnenie činiteľa našej Spoločnosti nepovažuje tento fakt za náhodné nedopatrenie. Je to ečudná kultúrna politika, však?

MARIAN BRZOZA

HANKA MATIČÁKOVÁ, ČLENKA JURGOVSKÉHO SÚBORU

V NOVOM TARGU EXISTUJE A PÔSOBÍ OKRESNÁ KOORDINAČNÁ KOMISIA PRE OTÁZKY KULTÚRY PRI OKRESNOM NÁRODNOM VÝBORE (POWIATOWA KOMISJA KOORDYNACYJNA D/S KULTURY PRZY

RODINA MATIČÁKOVCOV STAROSTLIVO OPATRUJE KROJE SÚBORU

čik a rozprávame. Samozrejme predovšetkým o základnom probléme našej Spoločnosti, o kultúrnej práci.

Treba povedať, že miestna skupina v Jurgo má všetky predpoklady pre dobrú kultúrnu prácu. Tanečný a spevácky súbor má kroje v hodnote viac ako 60 000 zl. Chybí im len osem párov krpov a štyri páry dámskych čižiem. Kroje sú vzorne uložené; stará sa o ne krajan Matičák a jeho rodina, ktorým pochopiteľne pomáhajú členovia súboru. V poslednom čase naši Jurgovčania začali si zriaďovať klubovňu. Končne osvetové oddelenie ONV v Novom Targu uvoľnilo pre tento účel jednu izbu v budove, v ktorej sa na-

Počas nášho stretnutia sme zároveň dlho diskutovali o jednej pomerne dôležitej otázke, ako využiť elán a schopnosť členov súboru, ako aj prostriedky a zariadenie, ktoré majú k dispozícii pre aktivizáciu našej Spoločnosti, celej tejto oblasti. Jurgovčania sa tešia rozvíjajúcej sa pohraničnej kultúrnej výmeny, ale zároveň žiadajú, aby mohli predvádzať jurgovské piesne a tance v celom okrese, ba aj vojvodstve. Lenže tu je jeden háčik: takéto využitie súborov nebolo plánované, zasa na druhej strane chybajú prostriedky na dopravu. Bola by škoda obmedziť takýto elán iba na jednu dedinku.

Rada Nadzorcza i Zarząd Gm. Sp. „Samopomoc Chłopska” w Krempachach składa serdeczne podziękowanie za udzielenie pomocy i pośrednictwa w sprawie umorzenia pożyczki z Funduszu Rozwoju w CRS na kwotę 667 tys. zł. co wpłynęło bardzo korzystnie na stan finansowy spółdzielni. W związku z tym spółdzielnia będzie się mogła dalej rozwijać gospodarczo i finansowo. Za Wasz włożony wkład w tej sprawie serdecznie dziękujemy.

RADA I ZARZĄD
GMINNEJ SPÓŁDZIELNI
„SAMOPOMOC CHŁOPSKA”
W KREMPACHACH

MALÁ LIPNICA

Vážená redakcia, písem tento list nie preto, aby som ospravedlil moju neprítomnosť na schôdzi Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, čo vyplývalo z článku uverejneného vo Vašom časopise, ale chcel by som vysvetliť niektoré problémy týkajúce sa činnosti predsedníctva Miestneho národného výboru, ako aj základnej straničke organizácie, zastávam totiž funkcie v obidvoch organizáciach. Eutujem, že som sa nemohol zúčastniť schôdzky MS KSČaS, ale bol som odcestovaný. V diskusii na tejto schôdzi hovorilo sa o otázke elektrifikácie a o termíne jej zavedenia. Touto cestou chcel by som označiť, že naša obec je zahrnutá do plánu na rok 1971, práce nad elektrifikáciou začnu v treťom štvrtroku 1971 a budú skončené 30. decembra t.r. Preto nielen možno, ale aj bolo by dobre už teraz kúpiť televízor pre klubovňu MS KSČaS.

Priepustky na prácu do Československa, o ktorých sa hovorilo na schôdzi vybavujeme kolektívne. O tom, kto má dostat priepustku, rozhoduje MV PZRS, miestny orgán MO, inštruktor OV PZRS a miestni spoločensko-politickí aktivisti medzi ktorými je aj zástupca miestnej skupiny Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku súdr. Štefan Adamčík. Nemôžu všetci naraziť dostat priepustku, počet miest je totiž obmedzený, ale tí, ktorí priepustky dostali vobec nie sú tak bohatí, ako to vyplývalo z diskusie na tejto schôdzi. Môžem uviesť niekoľko mien: Piotr Luka — má početnú rodinu, Andrzej Domin — tak isto, v iných prípadoch je tomu podobne. V každom prípade v tejto veci nie je dôležité či niekto je poľskej alebo slovenskej národnosti. Stáva sa aj tak, ako v prípade Karola Jędrusia, ktorý pracoval v ČSSR a teraz mu vzali priepustku. Příčiny nepoznám, ale viem len toľko, že Karol Jędrus má gazonovstvo 6,96 ha a vydŕžia a štyri osoby. V budúcnosti, keď v ČSSR budú potrebovať viac zamestnancov

budú aj väčšie možnosti pre všetkých tých, ktorí si počali žiadosť o priepustky.

Pozdravy pre redakciu
Ferdinand Pilch

Uverejňujeme list a tiež Vás pozdravujeme. Domnievame sa, že keď ľudia na svojej schôdzi chcú vidieť tajomnika MV PZRS a predsedu MNV (v tomto prípade v jednej osobe), to iba dobre svedčí o jeho autorite a činnosti a nie naopak. Ešte raz srdečne zdravíme.

Redakcia

ABY BOLO MENEJ ŠŤAŽNOSTÍ

Sťažnosti nie sú v našej krajine novinkou. Už roku 1950 uznesenie Polybyra UV a Štátnej rady uložilo orgánom štátnej moci a spoločenským organizáciám všetkých stupňov za povinnosť prijímať všetky sťažnosti a návrhy občanov, s ktorými sa tito obratia na spomínané inštitúcie, a ktoré môžu byť brzdou pokroku.

Kódex administratívneho konania v jednom odstavci tiež určuje formy a spôsoby vybavovania sťažností a návrhov občanov.

K týmto otázkam sa opäť vrátila vláda, ktorá koncom júla t.r. prijala uznesenie Rady ministrov (uverejnili Minister Polski čís. 41 zo dňa 7. augusta 1971 r.), ktoré určuje zásady zaručujúce plnú objektivitu pri prešetrovaní a vybavovaní sťažností a návrhov občanov.

Toto uznesenie stanoví formu vybavovania sťažností a návrhov podávaných všetkým orgánom štátnej moci, tak centrálnym, ako aj miestnym, ďalej odborovým, samosprávnym, družstevným a iným spoločenským organizáciám, ktoré sú oprávnené vybavovať individuálne záležnosti z oblasti štátnej administratívy.

Každodenný život a prax dokázali, že pomerne často malo miesto fakty potlačovania a brzdenia kritiky zlepšujúcich práce úradov alebo jednotlivých pracovníkov. Práve preto uznesenie Rady ministrov ukladá za povinnosť orgánom štátnej moci, aby sa postavili proti všetkým pokusom brzdiť kritiku, proti vyhádzaniu a iným formám zastrašovania týchto osôb, ak ich činnosť nie je v rozpore so zákonmi platnými v našom státe.

Povinnosťou orgánov štátnej moci je prešetrovanie a využitie materiálov, ktoré obsahujú sťažnosti a návrhy, v spoločenskom a individuálnom záujme. Ide teda o to, aby pomocou objektívneho prešetrovania a vybavovania sťažností alebo návrhov zlepší fungovanie daného orgánu štátnej moci alebo úradníkov, ktorí tam pracujú. Nemalý je totiž počet zlých príkladov, faktov a javov keď ľudia plnia zodpovedné funkcie nereagujú na zrejmé nedostatky napr. v obchode, v podnikoch, v stavebnictve alebo na inom úseku našho života. Vieme aj to, aké máme niekedy tažkosti, keď chceme z nejakého úradu dostat vysvetlenie alebo rozhodnutie vo veci, podľa nás správnej, s ktorou sme sa na tento úrad obrátili.

Stávalo sa aj tak, že sťažnosti na pracovníka alebo skupinu pracovníkov, nadriadené orgány odosielali na prešetrovanie práve tým ľuďom, na ktorých sa sťažovali. Prá-

ve preto uznesie Rady ministrov jasne formuluje, že patričný orgán, ktorý sťažnosť dostal, nesmie ju odovzdať na prešetrovanie a vybavenie práve tomu podniku alebo osobám, na ktoré bola podaná sťažnosť.

Uznesenie o sťažnostiach a návrhoch prikladá veľký význam aj otázke kontroly jej správnej realizácie. Svedčí o tom fakt, že priamy dozor nad jej plnením prevzal ministerský predseda a súčasne uložil za povinnosť ministrom, vojvodským, okresným a obecným národným výborom ich vybavovanie.

Ministerské kolégia, národné výbory všetkých stupňov sú povinné bežne analýzovať vybavovanie sťažností a návrhov občanov, ako aj prihliadať k postulátom a problémom, ktoré uvádzajú občania vo svojich listoch orgánom štátnej moci. Zoberme takto príklad: občan píše svojmu národnému výboru, že výkupné stredisko GS v určitej obci zle pracuje. Je tam zlá organizácia práce, následkom čoho predĺžuje sa čas odoberania poľnohospodárskych produktov, pracovník zle váži atď. Povinnosťou obecného alebo okresného národného výboru je ihneď podniknúť opatrenia, ktoré odstránia prekážky brzdiace správne obsluhovanie rolníkov.

Konečne uznesenie Rady ministrov určuje aj zodpovednosť vedúcich a pracovníkov orgánov štátnej moci za správne a rýchle vybavovanie záležitostí vyplývajúcich zo sťažnosti a návrhov občanov.

Mgr. D. Perun

ZO STAREJ KRONIKY

V roku 1632 v starej kronike a zápisoch o Novej Belej je zaznamenané, že na dnešnom novobelskom chotári, pravda vtedy oveľa väčšom, bola obec Burek. O vzniku Novej Belej číta:

Ked' osvietený kráľ Bela IV. (1235-1270) sa stal otcem uhorskej krajiny, chcel sám osobne uvidieť hranice svojej krajiny a ľudu. Prišiel teda aj na pusté miesto Burkove. Vtedy kráľ v dobrovotnosti svojej dal na vysunutom mieste dedinu vystaviť. Pretože sa osobne staral o vybavovanie obce, pomenoval ju Novou Belou. Dal teda kráľ vystaviť štyridsať drevených domov, a oznámil, že kto by chcel v nich bývať, aby sa hliasil u mníchov v Strážskom kláštore, ked'že dedina pod inšpekcii mníchom z toho kláštora. A tak sa ľudia schádzali zo spišských dedín a niekoľkí príšli aj z poľských dedín.

V tom čase Poľský kráľ nariadił novotarskému kniežaťu, aby na hraniciach dal vybudovať obec. Tak teda knieža novotarské dalo vystaviť obec Gronków a knieža Czorsztyńské obec Dębno. V tom čase sa harkovské pánstvo a lopusiense pánstvo nasili tláčili do novobelského chotára. Obec Gronków bola zasa vystavaná v lese Bore pre hraničného strážcu. Pretože tu bol hraničný spor občania Novej Belej museli ist k trónu osvieteného kráľa, aby im dal radu, čo majú robiť. Nato pritiaholi husári a zememerači — na zavolanie dostavil sa aj poľský zememerač z kráľovského zámku Wawel — a tí im dobrovoľne nové hranice ustanovili a vymerali. Rozkaz bol vydaný aj iným obciam, aby celý novobelský chotár hlbokou priekopou opásal.

Snímek ze setkání obvodního výboru KSČaS v Zelové s redakcií Života. Na fotografii vidíte od leva: predseda výboru Jan Novák, tajemník Václav Luštinský, člen výboru Karel Pospíšil, šéfredaktor Života Adam Chalupec, pokladník Julian Stejskal, členové výboru: Emil Svoboda, Gustav Dedecius, Teofil Kedaj a místopředseda obvodního výboru Mieczyslaw Kimmer

Památní deska ke cti Mistra Jana Husa, kterou vidíte na obrázku, čeká moderní úprava, kterou provedou členové obvodního výboru KSČaS v Zelové, což svědčí, že odkaz Mistra Jana Husa je stále živý

kov vnuk, ktorého potom zbojníci v prvú adventnú nedele vyrabovali a smrtele umučili, ako je to na lavičach v kostole napísané.

Tito páni radili, aby Novobelandia trhy a jarmoky usporadúvali, a keďže ani sami to urobili nemohli, tak ísli k pánu biskupovi do kapituly o radu žiadat. Na to biskup jedného kanonika, menom Ladislav Matiašovský ku kráľovi s ich žiadostou posla. Kráľ sa vtedy spýtal, či do privilégií vpísať "Civitas" alebo "Posesio". Preto posol čím skôr musel prisť do Novej Belej pre odpoved. Vtedy Novobelandia sa rôznych páнов radili, akú odpoveď majú poslať. Páni im takú radu dali: Keďže mestá museli vydrižovať veľa vojská a trpeli prenasledovania, naproti tomu obce boli slobodné preto nech pošlu cez posla odpoved', aby do dokumentov bolo vpísane Posesio Uj Bela. Tak sa aj stalo. Dokumenty boli do Novej Belej odoslané, dôvnejšie slobody potvrdené, s jednou zmenou, že chotár je gazonovský a nie pánsky. Každý novobelský gazon, podľa tohto dokumentu, mal právo dať, darovať alebo predáť zem ako svoju vlastnú len vladárovi. Okrem toho treba mu bolo platiť päť uhorských zlatých od jednej role, a do vojenskej banky dávať druhé päť zlatých.

Spracoval: F. Bednárik

— Si ty veru šikovný, kmotor, keď už máš zozbierané predplatné na Život na celý rok 1972. Aby si však nemyšiel, že som nemehlo, aj ja zozbieram medzi krajani predplatné na Život ešte pred 10. decembrom, kym nemini termín.

Tak ako v minulých rokoch, aj tento rok 5.IX.1971 naši roľníci oslavovali dožinkový sviatok v Opoli. V uplynulých rokoch tieto slávnosti boli organizované vo Varšve. Na dožinky prišli vzorní roľníci z celej krajiny, aby nielen manifestačne prejavili svoju podporu novému vedeniu strany a vlády, ale zároveň aby zhrnúť výsledky posledného hospodárskeho roku v poľnohospodárstve.

Dožinkových slávností v Opoli sa zúčastnilo vyše 20 tis. roľníkov, robotníkov zo štátnejch majetkov, členov roľníckych družstiev a predstaviteľov poľnohospodárskej služby, ktorá sa podieľa na úspechoch a spolu znáša aj útrapy poľnohospodárskych výrobcov.

Počas veľkého a pestreho predstavenia na opolskom štadióne, ktoré predviedli najlepšie ľudové súbory z celej krajiny, prehovoril predsedu vlády Piotr Jaroszewicz. Vo svojom prejave poukázal na úspechy nášho poľnohospodárstva a načrtol úlohy pre nasledujúci rok. V nasledujúcom čísle nášho časopisu sa vrátíme podrobnejšie k prejavu P. Jaroszewicza.

Tohtoročné dožinky oslavovali sme už po 27. raz v ľudovej vlasti.

(p)

O VIDIEKU – PRE VIDIEK

V poslednom období vzniklo mnoho foriem stykov nášho stranického a vladného vedenia s pracujúcimi. Jednou z takýchto foriem bolo už po druhý raz televízne stretnutie tajomníka ÚV PZRS súdr. Kazimierza Barcikowského. Témou rozhovoru bolo naše poľnohospodárstvo so svojimi spoločenskými a hospodárskymi otázkami.

Doteraz do Občianskej tribúny (Tribuna Obyvatelska) nadišlo z vidieka vyše 4 tis. listov s otázkami buď formulovanými návrhmi. Tieto listy sú predmetom pozorných štúdií a skúmaní preto, aby nič neopomenúť a všetky cenné iniciatívy využiť v riadení nášho štátu a zdokonaľovaní výrobných metod.

Odpovede budú uverejňované v tlači; zároveň na mnoho otázok zainteresovaní obdržia bezprostrednú odpověd. Ide totiž o to, že v mnohých listoch sa často spominajú rôzne osobné veci, a tak nemusia byť vytláčené v tom prípade, keď nemajú širší spoločenský význam.

V listoch adresovaných Občianskej tribúne boli rozoberané mnohé otázky, ktoré sa systému zásobovania vidieka výrobnými prostriedkami, fungovania výkupných stredísk, ochrany ornej pôdy, činnosti roľníckych krúžkov, cien za poľnohospodárske stroje, pôsobnosti poľnohospodárskej služby a pod.

Treba pripomenúť, že o niektorých z týchto otázok sme písali na strán-

kach nášho časopisu. Snažili sme sa zoznámiť našich čitateľov s novými prvky poľnohospodárskej politiky, poskytli sme odpovede aj na niekoľko konkrétnych otázok zainteresovaných roľníkov. Jeden z čitateľov z Pekelníka sa napr. pýtal, prečo sa v roľníckych krúžkoch náradie nevyužíva náležite, či fond určený na rozvoj poľnohospodárstva sa zbytočne nemrňá. Náš čitateľ udrel klinec po hľave, totiž s podobnou otázkou obrátili sa na tajomníka ÚV súdr. Barcikowského roľníci zo Zduńska Wole. Teda otázka nášho čitateľa nebola jediná.

Naša odpoveď znala, že nie všetko závisí od ústredných orgánov. Samé smernice nepomôžu, keď bude zle pracovať roľnícka samospráva, keď nebude aktívneho postoja členov roľníckeho kružku. Nestačí totiž – ako odpovedal v Občianskej tribúne tajomník ÚV – odvolávať sa „hore“, ale každý si sám musí zavádzat nutný poriadok. Keď sa roľnícka samospráva cítiť byť hospodárom majetku, dokáže zdať kopacie sa fažkosti a zaistiť vysokú úroveň služieb. Keď naproti tomu bude chybovať hospodársky pochlad, náradie roľníckeho kružku bude zle využívané a dokonca budeme mať do činenia s marnotratnosťou.

Zdá sa nám teda, že pomocou vzájomných stykov, stretnutí a korespondencie bude stúpať vzájomná dôvera a autorita nášho časopisu. (p)

Už v marci t.r. Rada ministrov zaviazala obecné družstvá, mäsový priemysel a národné výbory, aby daли do poriadku výkupné strediská v celom Poľsku. Boli schválené konkrétné termíny kde a kedy sa má urobiť oprava, doplniť náradie nevyhnutne potrebné pre obchodné operácie tak, aby roľníci pri dodávkach jatočného dobytku, obilia a zemiakov boli dobré obslužení. Ide o to, že pre roľníkov čas má teraz hodnotu zlata. Každá prestávka a strata času nie je vlastnej viny je na škodu roľníkov a štátu.

Vybavenia výkupných stredísk, ako na výstavbu 61 nových výkupných stredísk. Okrem toho drobné opravy urobili vo výške 1 200 výkupných stredískach. Národným výborom poslavali úlohu urobiť kontrolu prípravy týchto stredísk na zväčšenie dodávky jatočného dobytku a bežne skúmať ako v skutočnosti pracujú pri vykupovaní.

V septembri začnú zvýšené dodávky jatočného dobytku do výkupných stredísk. Problem je v tom, aby dobytok a ošípané mäsiarsky priemysel ihneď preberal z výkupných stredísk, aby tento dobytok nestal v stredískach na kolko to spôsobuje straty na váhe.

Nesmieme zabúdať, že bude zostrená zodpovednosť vtedy, keď roľník sa bude stavať na zlú prácu klasifikátora a obecné družstvo, ako aj na národný výbor, ktorý pozna ľudí bývajúcich v jeho obci a mal by bť, aby klasifikátori pracovali poctivo, aby výhy boli kontrolované a cestý i budovy vo výkupných stredískach v dobrej stave.

Obraciame sa aj na našich čitateľov, aby hlásili našej redakcii, ako pracujú ich výkupné strediská, aby poukazovali na neporiadky pri obsluhovaní roľníkov.

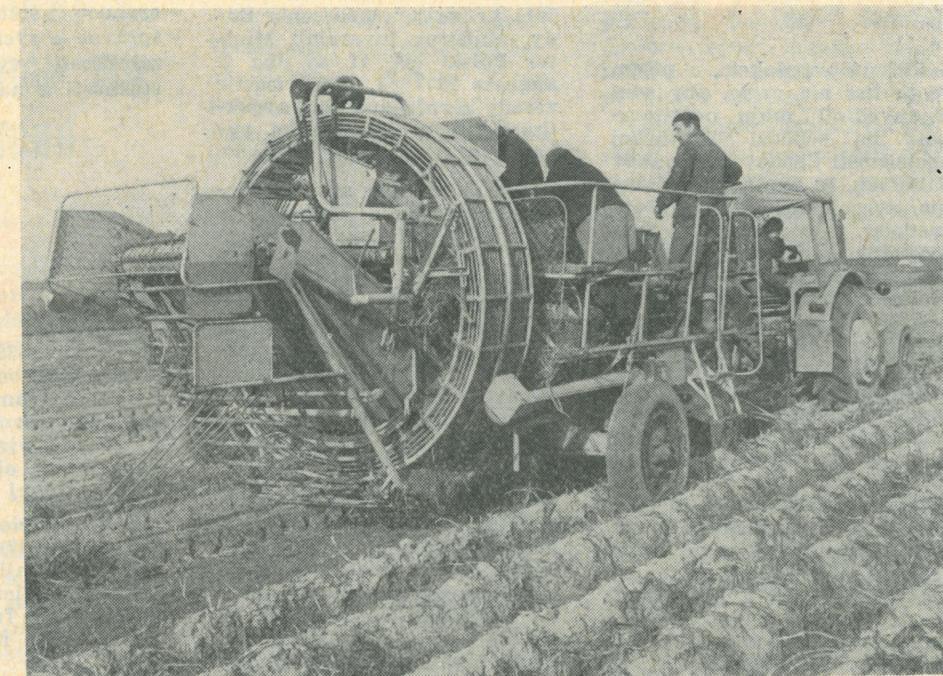
(p)

ZLEPSIŤ OBSLUHU ROL'NÍKOV

Aby zlepšiť obsluhu roľníkov vo výkupných stredískach, štát pridelil finančné prostriedky vo výške asi 300 miliónov zlatých. Tieto prostriedky sú určené hlavne na opravy a zlepšenie

Roľnícke výrobné družstvo v Bądeczu pri Wyrysku patrí medzi najlepšie v Bydgoszczskom vojvodstve. Minulého roku bolo vyznamenané medailou za mimoriadne zásluhy pre rozvoj Bydgoszczského vojvodstva a obdržalo diplom Majster úrody. Hospodári na 560 hektároch pôdy IV. a V. triedy, ale vďaka intenzívnu hnojeniu minerálnymi hnojivami – 230 kg v čistej zložke na 1 ha – dosahujú vysokú úrodu obilia a iných rastlín. Na snímke zber zemiakov v Bądeczu pomocou moderných strojov vyrobených v NDR

Foto: CAF

Z KALENDÁRA NA –

OKÓBER - ŘÍJEN

Pôdu, na ktorej na jeseň nesejeme, v októbri musíme orať a na zimu ju nechávame v ostrých brázdach. Na ľahkých pôdach zelené krmivá zaočávame (na ľahkých pôdach môžeme ich zaorávať aj na jar). Odporúčame v tom čase zaorať aj maštaľný hnoj. Ak sme polia určené pre jariny nevápnovali po žatve, môžeme to urobiť pred zimou orbo.

Do polovice októbra končíme párenie oviec. Ovce môžeme vyháňať na polia, z ktorých sme zobrahali zemiaky a cukrovú repu.

V októbri vykopávame zemiaky. Zemiaky, ktoré určíme na krmivo môžeme silažovať, najlepšie po predošom párení.

Všeobecne gazdovstvá pocitujú nedostatok maštaľného hnoja. Ale ak tento maštaľný hnoj určíme pre lúky a pastviny, veľmi sa to vypláca. Zisky z organického hnojenia lúk a pastvín v spojení s minerálnym hnojením spočívajú nielen vo väčšej úrode sena a trávy. Významne sa zlepšuje hodnota krmivá, lebo rastlinstvo je kvalitnejšie. Najvhodnejším obdobím pre rozhadzovanie maštaľného hnoja je jeseň, keď ešte trvá vegetácia rastlín, vlhký vzduch a dlhé, chladné noce, ako aj hojná rosa sú priaznivé pre prenikanie do pôdy krmivoviných zmesí z hnoja. Na hnojenie lúk a pastvín by sme mali používať drobný a dobre prehnetý maštaľný hnoj. Ešte lepším spôsobom využívania maštaľného hnoja je kompostovať ho spolu s iným materiálom a využívať na lúky alebo pastviny v podobe kompostu.

Roľníci, ktorí vedia, že väčšina našej ornej pôdy je kyslá, používajú vápno aj na lúkach. Nie je to vždy správne nakoľko lúky majú pomerne vysoké zásoby vápna. Orná pôda je obyčajne položená vyššie ako lúky: preto voda z poveternostných zrázok najčastejšie odplavuje vápno a iné zložky na nižšie ležiace lúky, kde sa vápno usadzuje v pôde. Práve preto vápnenie lúk nie vždy sa odporúča. Nádmerné množstvo vápna je veľmi škodlivé, lebo spôsobuje prílišné mrvenie a rozprávanie pôdy. Lúky by sa mali vŕapovať iba keď sa zreteľne dokáže, pomocou zvláštnej výskumov, že sú príliš kyslé.

Pastviny si vyžadujú vápno častejšie ako lúky, nakoľko sú obyčajne vyššie položené. Ale ani pastviny by sme nemali vŕapovať bez predošlych výskumov.

Mnohí roľníci sa domnievajú, že podmienkou obhospodárenia lúk je, aby ich zaorali a opäť na nich zasiali trávu. Zatiaľ však lepšie výsledky možno dosiahnuť, ak obhospodárame lúky bez používania pluhu. Musíme iba vytvoriť dobré podmienky pre rastlín na lúke. Možno to dosiahnuť reguláciou vodných pomerov, pravidelným hnojením, ako aj racionálnym využívaním a pestovaním lúky.

Lúky by sa mali preorávať vtedy, keď je na nich veľa burin (šmiaľkarny, sita alebo turzycy).

Preorávanie si častejšie vyžadujú pastviny, ktorých tráva je poškodená kopýtami zvierat, na ktorých sú doly a kopce. Lúku musíme orať zvláštnym pluhom, ktorý má dlhú, skrušenú odhŕňačku.

Takáto odhŕňačka dobré obracia pôdu a ukladá ju do veľkých brázd. Hlbku orbz musíme regulovať tak, aby brázdy netrčali, ale ležali po celej dĺžke.

Orať musíme na jeseň a pôdu nechávame v brázdach. Pôda sa rovnomerne rozloží cez zimu (pomáhať pritom mrazy), na jar ju iba bráňujeme, ak je to potrebné aj diskovými bránami. Ak je pôda patrične ošetrená už nasledujúci rok môžeme siat miešanku trávy. Avšak keď pôda nebola rozložená, rok alebo dva musíme na lúke pestovať jednorocné rastliny a iba potom zasiať lúku alebo pastviny novým rastlinstvom.

Na veľkej väčšine našich lúk a pastvín vo vegetačnom období je nedostatok vody. Keď hospodáime na lúkach a pastvinách, ktoré sú položené vyššie, už na jeseň musíme myšľieť o nahromadení zásob vody pre jarne obdobie. Množstvo vody môžeme zlepšiť zadržaním snehu. Za týmto účelom stavíme ploty alebo iné prekážky, ktoré znemožňujú odviať snehu, môžeme položiť na lúku aj zemiakovú vňať.

Zemiakovú vňať musíme na lúke alebo pastvínach položiť v tenkej vrstve. Výhody kladenia vňate spočívajú nielen v tom, že zadržuje sneh, ale aj ochraňuje citlivé rastliny pred mrazom a dodáva rastlinstvu draslik. Zemiaková vňať obsahuje veľké množstvo drasliky, potrebného všetkým rastlinám.

Na jeseň musíme dať do poriadku aj priekopy, aby mohli odvádať prebytočné množstvo vody. Priekopy by mali mať stavidlá, aby sa v prípade potreby mohlo prerušiť odtok vody.

S. D.

MODA POLSKA HAVRHUJE PRE ROK 1972/73 POKojné modely

Veľkú vnútornú disciplinovanosť si vyžadovalo predvádzanie s úsmevom — pri 30°C nad nulou — kožuchov a kostýmov pre jesennú a zimnú sezónu. Modelky a modely Ústrednej kancelárie pre vzory ľahkého priemyslu (CBWPL) zvládli situáciu výborne.

Pre novú kolekciu je predovšetkým charakteristické, že nemá už veľké farebné kontrasty. Celé oblečenie je farebne zladené, rozdielne sú iba odtieňe farieb. Moderné farby pre túto sezónu sú: béžová, hnedá, zelená, žltá, všetky jemné, modrávate, možno dokonca povedať — šedivkasté. Vlnené látky sú jemnučké, ďalej sú tu kožušinkové látky a menej žakardových látok. Silueta je naďalej predĺžená a štíhlá, v strihoch predovšetkým jednoduché linie.

Novinkou je trapézová linia, raglanové rukávy a krátké peleríny — hladké, naberané a dolu roztiahnuté. Mini-peleríny na ramenach. Pod pelerínu sú dlhé rukávy (pri večerných šatách dokonca na sfahovanie). Goliere veľké s veľkými fazónkami. Klobúky veľké s mäkkym okrajom hlboko stiahnuté (vlasy sú pod klobúkom).

Dĺžka šiat od polovice kolena po päť až šesť cm pod kolennou, na večer — od polovice lýtok po kotníky a až po zem. Pre ženy a mužov veľmi moderné sú pleteniny a látky podobné pleteninám. K všetkému sa nosia opásky, niekedy dokonca dvojité. Dámy budú si vziať obliekať pod župánové šaty bermudy a páni — nohavice vpustené do predĺžených vysokých topánok, k tomu košelete, ktoré farbou zdôrazňujú farbu šiat.

Toto sú hlavné smery kolekcie pre jesennozimnú sezónu 1972-73.

KÝM MLÁĎA DOSPEJE...

Nemluvňa vo veku šesť-osem mesiacov by už malo reagovať na zvuky. Aby sme zistili ako dieťa počuje, môžeme použiť zvuk zvončeka, trúbky alebo hrkalky. Zvuky by sa mali vyvolávať tak, aby dieťa nevidelo naše pohyby, naďalek reakcia môže nasledovať aj keď dieťa vidí iba pohyb. Túto činnosť by sme mali opakovať niekoľkokrát v niekoľkodňových odstupoch, aby sme sa presvedčili či správna reakcia dieťaťa nie je náhodná. Ak dieťa vníma zvuk, bude otáčať hlavičku smerom k zvuku a očami bude hľadať jeho prameň.

* * *

Dokonca aj to najčierstotnejšie udržiavané dieťa máva niekedy na hlavičke žltkasté lupiny. Mali by sme vtedy naťrieť hlavičku dieťaťa olivovým olejom a keď lupiny znákňu, vyčesať ich mäkkou kefkou. Tento úkon by sme mali opakovať až dieťa bude mať hlavičku celkom čistú. Týmto spôsobom zabráníme, aby lupiny nevytvorili hrubšiu vrstvu, ktorú možno odstrániť už iba lekárskym zákrokom.

Vajcia sú neodmysliteľnou zložkou našej potravy. Teraz, keď je ich dostatočný, môžete ich konzervať na zimné obdobie. Najobvyklejším spôsobom je nakladanie vajec do výpavu alebo rôznych konzervačných prípravkov. Postupujte následovne: vajíčka umyte a nechajte pár hodín stáť vo vode. Skazené vajce vyplávajte na povrch. Potom si pripravte zmes vody s vápnom (na 5 l vody 2 lyžice vápna) alebo zmes vody s konzervovacím

Z DOMÁČEHO HRNCA...

práškom (postupujte podľa návodu). Vajcia poukladajte do pohára a zaľajte pripravenou zmesou.

* * *

Ak si chcete udržať skriňu hygienickú, aspoň raz za pol roka ju dôkladne vyčistite. Všetko šatstvo rozvešajte pri otvorenom obloku, ak máte možnosť i na balkón alebo dvor, aby sa dôkladne vyvetralo. Skriňu umyte teplou vodou s pridaním saponátu, najmä v rohoch, kde sa najčastejšie udržiava prach. Do vysušenej skrine potom opäť zaveste vyvetrané a vyčistené šatstvo.

PRIEČINKY NA DROBNOSTI A TOPÁNKY

V mnohých domácnostach je nedostatok miesta pre rôzne predmety ako napr. kefy na čistenie topánok, toaletné príbytky alebo obuv. Návrh kompletu s vreckami pre čistiace prístrojky na obuv si veľmi ľahko zhodnotíme sami. Stačí, ak na kuse impregnovaného ľatky prijedeme vrecká s farebného kretónu a ľatku pripevnime na vešiak. Rozmery vrecká by mali byť rôzne, podľa veľkosti kefy a krabičiek s krémom.

Podobný komplet si môžeme urobiť pre kozmetické prípravky, pracie prostriedky a obuv. Komplet určený na topánky by mal mať základný kus ľatky vysužený, ako aj väčšie vrecká, aby sme mohli v ňom uschovať aspoň osem párov topánok.

Kefujeme dlhé vlasy

Kto má vlasy po celý deň vypnuté nahor do drdola, večer si ich musí s osobitnou starostlivosťou vykefovať, aby boli vzdušné a uvoľnené. Najmä tupírované dlhé vlasy treba dôkladne kefovať, inak by nám na druhé ráno robilo fažkosti upravíť si nejaký vhodný účes. Ako sa to správne robí, to si môžete pozrieť na priložených záberoch. Vlasy sa majú kefovať dobre, ďaleko od hlavy, potom odzadu dopredu, až napokon zase všetko upraviť do pôvodnej formy.

ODPOVEDÁME

„Praskajú mi päty, celé leto mám s nimi starosti napriek tomu, že každý večer po kúpeľi natieram si ich glycerínom. Snaď glycerín nie je tým pravým prostriedkom?“

Päty, ktoré sú náčyne na praskanie sú skutočne veľkou starostou. Glycerín nie je najlepším prostriedkom. Radíme, aby ste päty po dôkladnom umývaní a masírovaní namydlenou kefkou, vysušili a natreli výživným krémom alebo zvláštnym ochranným krémom Autostop. Odporučam aj, aby ste si raz týždňa nohy dôkladne vymočili v hustom vývare z fanových semien.

* * *

Slečna Katka po návrate s prázdnin zistila že vlasy, ktoré

rých mala na nohách pomerenie veľa, rastú ešte bujnejšie a sú aj dlhšie.

Milá čitateľka, radíme, aby ste si trpezlivu a systematicky natierali nohy tekutinou, ktorá počiatocne chlpky rozjasní a potom ich ničí. Touto tekutinou je: 6% hydrogén s kvapkou čipavku na lyžičku vody.

Zeny, ktoré majú nádmerné množstvo vlasov na nohách by si ich nemali natierať mastným krémom, ako aj nemali by sa iniezívne opaľovať, lebo nakrémovaná koža a sinko povzbudzujú rast vlasov. Nemali by ich ani holí a vyrábať, lebo vtedy rastú ešte rýchlejšie, sú pevnejšie a dlhšie.

mladym * mladším * najmladším

MILÍ MLADÍ PRIATEĽA, ŠKOLSKÝ ZVONČEK VÁM ZASA OZNÁMIL ZAČIATOK NOVÉHO ŠKOLSKÉHO ROKU. ŽELÁME VÁM VELA ÚSPECHOV. DOLU UVEREJNUJEME ÚRYVOK Z POVEDY MÁRIE JANČOVEJ O KAPSIČKE, ČO NECHCELA CHODIŤ DO ŠKOLY, AKO ÚLOHU DO TRETIEHO A POSLEDNÉHO KOLA SÚTAŽE. STAŇ SA MLADÝM DOPISOVATELOM ŽIVOTA, KTORÉ AKO VIETE, KONČÍ 15. OKTÓBRA, MÁTE DOKONČIŤ TÚTO POVIEDKU A ZDÔVODNIŤ PREČO KAPSIČKA NECHCELA CHODIŤ DO ŠKOLY. NAPIŠTE TIEŽ, AKÝ BOL VÁS PRVÝ DEŇ V ŠKOLE.

O KAPSIČKE, ČO NECHCELA CHODIŤ DO ŠKOLY

Vo výklade bola kapsička.

Kapsička bola zo žltej kože, mala na sebe našitú ešte menšiu kapsičku a dala sa nosiť aj v ruke, aj na chrbte.

Zavieraťa sa na zámku.

Zámka bola taká ligotová, že keď na ňu svietilo slnce, hádzala žiarivé iskry vo všetkých farbách.

Kapsička bola vo výklade dosť dlho. Trochu aj netreplivo čakala, kedy si ju niekto kúpi.

„Keby si ma kúpilo toto pekné dievčatko!“ pomyslela si, keď pred výkladom zastalo dievčatko v červenej sukničke. Ale dievčatko o chvílu odbehlo a nekúpilo si nič.

Raz zastala pred výkladom starenka v bielej šatke.

Poobzerala si kapsičku zo všetkých strán a potom sa usmiala. To si práve vtedy predstavila svojho vnuka, ako bude vyzerať s touto kapsičkou na chrbte, keď pôjde po prvý raz do školy.

„Kúpim mu ju!“ rozhodla sa starenka a vošla do obchodu.

„Prosím si kapsičku pre prváka. Ale takú, ako máte vo výklade, aby ju mohol nosiť na chrbte!“ prosila starenka mladého predavača.

„Takú už nemáme. Všetky sa nám mi-nuli. Ale vám môžem vybrať tú z výkladu!“ povedal ochotne mladý predavač.

A hned aj vyšiel von, otvoril výklad, vybral z neho kapsičku a doniesol ju do obchodu. Zabalil ju do bieleho papiera a dal ju starenke.

Starenka zaplatila a mesla si nadšená kapsičku domov. „Komu ma to len nesú?“ hútal kapsička.

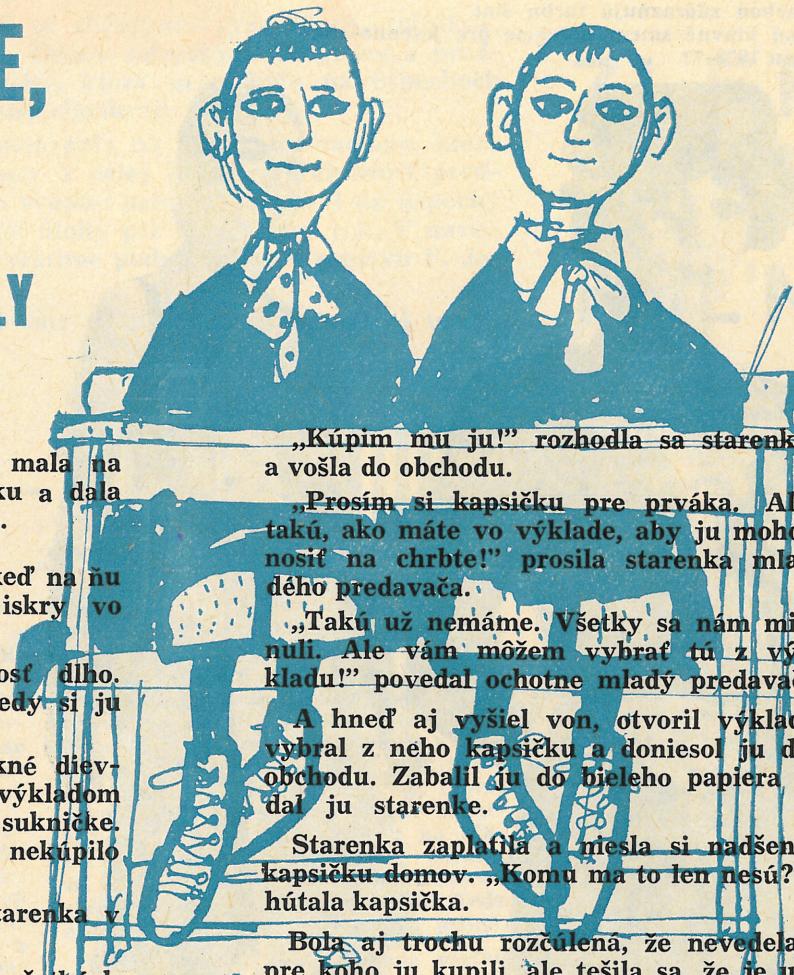
Bola aj trochu rozčulená, že nevedela, pre koho ju kupili, ale tešila sa, že je už z výkladu von.

Bola vo výklade naozaj dlho.

MÁRIA JANČOVÁ

Narodila sa 25. decembra 1908 v Hornej Lehote na Orave. Mala možnosť študovať a preto ju aj využila, lebo nie každé dieťa z chudobnej a bedárskej Oravy mohlo v jej mladosti študovať. Študovala v učiteľskom ústavе a stala sa učiteľkou. Keď sa vydala za spisovateľa Františka Hečku, musela sa prispôsobiť jeho občianskemu povolaniu. František Hečko bol poľnohospodárskym adjunktom (dnes by to bol agrónom), revizorom dedinských družstiev a nakoniec pracovníkom Matice slovenskej v Martine. Ako menil svoje miesta, musela sa s ním stahovať i jeho manželka. Tak bola učiteľkou vo Vozokanoch, Radošinej, Veľkých Levároch, Čeklisi (dnes Bernolákov) a v Martine. Pra-

MÁRIA JANČOVÁ

covala i ako redaktorka v nakladateľstve Mladé letá v Bratislave. A tu žije i dnes. Pochodila teda veľký kus svojej vlasti, spoznávala pritom nových a nových ľudí, prežívala s nimi ich radost i ťažkosť, ale najradšej mala deti v školských lavičiach a okolo seba. Ich osudy, záujmy, túžby sa stali námetmi pre jej diebla. Skôr než napísala svoju prvé knížku Bochník, uslovne prispievala do rozličných časopisov i do rozhlasu. V tom má čosi podobné so svojím manželom. Aj on písal najprv do rozličných novín a časopisov i kalendárov, a len potom vysli jeho prvé verše a romány. Avšak ich literárna tvorba sa predsa len odlišuje. Hečko píše len pre dospelých, kým jeho manželka takmer výlučne pre deti. Jej prvé knížky Bochník bola sice určená pre dospelých, ale nakoniec zaujala väčšinu mladých než dospelých čitateľov. Záujem mladých o jej prvé knihy ju natoliko povzbudil, že ďalšie diela i dielka už píše iba pre deti. Ako

učiteľka ich dobre poznala. Radá si spomínila na svoje vlastné detstvo, kedy jej rodna dedina, Orava i celý svet vyzerali celkom inak ako dnes. V jej detských rokoch boli rodičia a starí rodičia studnicou múdrosti, poučenia i zábavy. Aby priblížila svojim malým čitateľom tú dávnu dobu, necháva v Rozprávkach starej matere rozprávať sa vnučku so starou mamou. Z ich rozhovoru sa mladý čitateľ dozvie ľahko a zrozumiteľne, ako sa u nás žilo kedysi dávno, ešte pred prvou svetovou vojnou, čo všetko vtedy deti mali, ako ťažko sa dostávali do škôl, ako museli pomáhať svojim rodičom pri každodennej práci, len aby mali väčší kúsok chleba v dome atď. O čo krajší a ľahší život majú dnešné deti, si možno každý vie predstaviť. Z novej tvorby Márie Jančovej sme pre vás, deti, vybrali úryvok z knihy O kapsičke, čo nechceala chodiť do školy.

**SPADOL
KOMÁR
Z KONÁRA**

BORIS DROPPA

Spadol komár z konára,
do vody sa ponára...
Lovili ho vily
márne,
nezostarne
pri Komárne.

Komárov dva páry
po suchom konári,
krácali po máry...

Spadol komár z konára.
Zobudili zvonára.
Bili modré zvonce,
bili,
bili
pokým urobili
z komára
somára!

STAŇ SA
MLADÝM
dopisovateľom
ŽIVOTA

Veľmi rád čítam knihy a najmä romány. Prečítales som o ī: Veľká, väčšia, najväčšia, V púšti a pralese, Chlapci z Pavlovskej ulice, hrdenom tejto knihy je Nemecsek. Ďalej som čítať Čierne Stopky, Srdeč, Rozprávky starej matere, Jano a veľa, veľa iných.

FERKO PACIGA
KREMPACHY 75

*

Dnes niekoľko slov o tom, čo prečo sa mi páči v Živote. V našej obci Krempachy všetci majú rádi ná kultúrno-spoločensky časopis Život a predplácajú si ho. Poprvé preto, že Život veľa píše o Spiši a Orave, podruhé noviny sú lacné a pomerne obsiahlé. Doma máme Život tak radi, že si ho každý predpláca pre seba; otec pre seba, manička tiež a aj ja samozrejme mám svoj exemplár. Môj brat, ktorý býva v Bielsku-Bialej si tiež Život predpláca. Predplácam si aj iné slovenské a polské noviny, a okrem toho si ešte kupujeme v stánku RUCHU.

Život sa všetkým veľmi páči, samozrejme aj mne. Veľmi rád ho čítam, ale najmä prostredne strany a posledné. V niektorých číslach dokonca nachádzam aj to, čo mňa najviac zaujíma, najmä historické články, opisy hradov, poviedky o živote ľudu v minulých storočiach. Vždy si veľmi rád prečítam v Živote niečo z cudziny, ako napr. o Indii a Vietname. Ale Život mám rád nielen preto, dozvedám sa z neho veľa o živote Slovákov v Poľsku, to má najviac zaujíma, veď sám som Slovák.

JOZEF PETRÁŠEK
KREMPACHY

*

Aké mám plány na prázdniny? Chcel by som si urobiť na bicykli výlet nad vodu. Mám už vodné okuliare a rád by som si kúpil ešte plutvy. Chcel by som si urobiť aj loďku. Tak teda plán mám, len otecko mi nechce dať dosky, a dosky sú potrebné pri konštrukcii lode. Mám už aj smolu. Leží v záhrade v deravom hrnci. Keď len slnko zasvetí, vylieva sa z toho hrnca.

To sú len plány, či som ich uskutočnil, napišem vám cez prázdniny.

FERKO PACIGA
KREMPACHY 75

*

Napišem vám o jednom televíznom seriáli, ktorý si získal srdcia divákov v celej republike. Všetci netreplivo čakali na štvrtok, vtedy totiž tento seriál vysielali, a s nadšením sledovali každý diel seriálu S nasadením života. Stanisław Mikulski čiže Hans Kloss sa so šikovnosťou špióna votrel do srdc divákov. Každý s napäťom pozoroval jeho odvážne činy. Počul som o īom také výroky ako napr.: „Ježiš Mária, to je fešák. Ten je ale šikovný!“ Seriál este viac zblížil Slovákov a Poliakov. Ved osud Klossa nebol iba jeho osud, desiatky bojovníkov za slobodu, Čechov, Slovákov, Poliakov, Rusov mali podobné osudy. Bojovali proti fašistom za slobodu a mier na celom svete.

JOZEF HYZNÝ
KEŽMAROK

*

Dovoľe mi, aby som vám úvodom podakovala za diplom a knihu, ktorú som dostala za moje príspady do súťaže Mladí dopisovatelia píšu. Knihu Oktávia ide stovkou som ešte neprečítať lebo som sa pripravovala na prijímacie skúšky do ekonomickej priemyslovky. Skúšky sa mi vydarili. Pousilujem sa častejšie vám napísat cez prázdniny, lebo cez školský rok sa musíme veľa učiť. Ešte raz srdčná vďaka a veľa pozdavok.

ANNA JAGIELKOVÁ
VEĽKÁ LIPNICA

*

Prázdniny sú pre mňa najkrajším obdobím. Cez prázdniny som u rodičov na vidieku. Pomaham im v poľnohospodárskych práciach, pri sušení ďateliny, sena a pri zvážaní. Keď mám trochu voľného času čítam knihy, noviny, hram sa, kúpem, často si pozieram televíziu. Chodím do lesa zbierať jahody a hríby.

Do našej dedinky pricestovalo veľa detí z mest, ktorí sú u nás veľmi páči, najmä krásna príroda.

Prázdniny tento rok sú veľmi prijemne.

ANNA ŠOLTÝSOVÁ
NOVÁ BELA

rady · poradňa · rady · poradňa · rady

P
rawniki

KONTRAKTACJA ZBOŽ

Czytelnik nasz J. P. zapytuje w swoim liście do Redakcji jak wyglądały nowe zasady kontraktacji zboż i gdzie ukazał się odpowiedni akt prawnego. W związku z powyższym pytaniem informujemy że:

W Monitorze Polskim Nr 21 z dnia 15 kwietnia 1971 roku, ukazała się uchwała nr 66 Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1971 r.

w sprawie kontraktacji zboż.

W myśl zasad tej uchwały indywidualnym gospodarstwom rolnym, rolniczym spółdzielniom produkcyjnym, kółkom rolniczym oraz zespołom uprawowym, które zakontraktują pod uprawę zboż konsumpcyjnych co najmniej 20% obszaru gruntów ornych gospodarstwa i wykonają ustalone w umowie minimum dostawy, przysługuje premia w gotówce w wysokości 50 zł za każde 100 kg zboża sprzedanego ponad ilością wynikającą z minimum dostawy przypadającej z 20% obszaru gruntów ornych gospodarstwa.

Do obszaru gruntów ornych gospodarstw rolnych zalicza się zarówno grunty własne jak i dzierżawione i inne będące w zagospodarowaniu lub użytkowanym — zarejestrowane w księdze ewidencji gruntów.

Uchwała ustala równocześnie minimum sprzedaży zboż z ha w zależności od rodzaju zboża i wskaźnika bonifikacji gruntów ornych w gospodarstwie.

Uchwała przyznaje producentom kontraktującym zboże prawo zakupu nawozów mineralnych na warunkach bezprocentowego kredytu towarowego oraz ustala iz producentom, którzy wywiążą się z zawartych umów kontraktacji zboż, przysługuje bo-

nifikata od cen nawozów mineralnych w wysokości 40% niezależnie od sezonowych obniżek na nawozy.

Uchwała zobowiązuje wreszcie Gminne Spółdzielnie „Samopomoc Chłopska” do zorganizowania odbioru i nieodpłatnego transportu zboż bezpośrednio od producentów, którzy zgłoszą jednorazową sprzedaż co najmniej 3 ton zboża ze swego gospodarstwa w ramach kontraktacji i obowiązkowych dostaw.

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i stosuje się do kontraktacji zboż ze zbiorów od 1972 r. poczawszy.

WITOLD FERFET

KALENDÁR 1971

SEPTEMBER – ZÁŘÍ

1. STREDA	ŠTVRTOK
Bronislava	Edita
2. STVRTOK	PIATOK
Stefan	František
3. PIATOK	SOBOTA
Izabela	Irena
4. SOBOTA	NEDEEA
Rozália	Konštantína
5. NEDEEA	PONDELOK
Dorota	Eustach
6. PONDELOK	UTOROK
Beata	Matúš
7. UTOROK	STREDA
Regina	Tomáš
8. STREDA	ŠTVRTOK
Mária	Bohuslav
9. ŠTVRTOK	PIATOK
Peter	Teodor
10. PIATOK	SOBOTA
Lukáš	Aurélia
11. SOBOTA	NEDEEA
Jacek	Justína
12. NEDEEA	PONDELOK
Gvidon	Damian
13. PONDELOK	UTOROK
Filip	Marek
14. UTOROK	STREDA
Bernard	Michal
15. STREDA	ŠTVRTOK
Albín	Zofia

1. septembra vých. sl. 4.46 vých. m. 16.48
15. septembra záp. sl. 18.26 záp. m. —
vých. sl. 5.09 vých. m. 0.10
záp. sl. 17.53 záp. m. 16.27

OKTÓBER – RÍJEN

1. PIATOK	SOBOTA
Danuša	Ludvík
2. SOBOTA	NEDEEA
Dionýz	Paulína
3. NEDEEA	PONDELOK
Tereza	Emil
4. PONDELOK	UTOROK
František	STREDA
5. UTOROK	ŠTVRTOK
Placík	Teofil
6. STREDA	PIATOK
Artur	Bernard
7. ŠTVRTOK	SOBOTA
Marek	Hedviga
8. PIATOK	NEDEEA

snár

VERÍTE SNOM? NIE? ANI MY NEVERÍME, ALE PREDSA KAŽDÝ Z NÁS SA NIEKEDY POZRIE DO SNÁRA AJ KEĎ TO POKLADA ZA PREDSUDOK NAŠICH BABÍČEK. KO-NEČNE, VED JE TO IBA ZÁBAVA. TAK TEDA, KEĎ SA VÁM SNÍVA:

Hrozná biele jest — zisk
— modré jest — strata
— zrelej jest — máš pevné zdravie
— nezrelé — nejednotnosť
— oberať — rozchod
— darom dostať — urobíš novú známost
Ideál svoj vidieť — dostaneš čestné miesto
Jazdec — uctia si ta a budú vážiť
— vidieť ho zrútiť sa — škody
— pomáhať mu do sedla — štastie
— vidieť ho naskakovat na koňa — stratiš priala
Kúpat sa vo vane — vyzdravie, prekonaš starosti
— v ibe — nevera
— vo voľnej prírode — priviedieš si domov peknú ženu
— v rieke — sila a vytrvalosť
— v kalnej vode — starosti, nebezpečie ohňa
— vo veľmi studenej vode — ľahká nemoc
— v teplej vode — dobrý život
— oblečený — dostaneš dedičstvo
Kravy vidieť — budeš mať veľa šťastia
— tučné — bohatá úroda
— vidieť dojít — blahobyt
— páš vidieť — príjemný život
— chudé — bieda
— dojít — dedičstvo.

NEUMÍTE SI PORADIT S RUZNÝMI POTÍŽMI A ROZČILUJÍCIMI VÁS ZÁLEŽITOSTMI? NAPIŠTE NAM NA ADRESU: REDAKCE „ŽIVOT“ WARSZAWA, UL. FOKSAL 13, I. p. ODPOVÍME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH NAŠEHO ČASOPISU A V DOPISECH.

ŽIVOT
czasopismo społeczno-kulturalne

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce. Ukaże się około 15 każdego miesiąca. Redaguje Kolegium w składzie: František Bednářík, Cecília Biegúnová, Augustyn Bryja, Adam Chalupec (redaktor naczelný), Marian Kaškiewicz, (z-ca red. naczelnego), Ján Kríšák, Lídya Mšálová, Ignác Nižník, Ján Lučiński.

Tłumaczenie i Korekta jęz. czeskiego — Valerie Wojnarowska. Tłumaczenie na jęz. słowacki — Elżbieta Stojsławska. Weryfikacja stylistyczna tekstów słowackich — Ján Kacviński. Korekta jęz. słowackiego — Jan Szpernoga. Red. techniczny — Krystyna Tomczyk. Oprac. graf. — Joanna Deresz.

Nadśledanych rękopisów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „WSPÓŁCZESNE” RSW „PRASA”, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11.

ADRES REDAKCJI: WARSZAWA. FOKSAL 13. TEL.: 26-44-49. 28-04-55. 26-42-57.

Cena prenumeraty krajowej: kwart. 3 zł, półroczn. 6 zł, roczn. 12 zł. Instytucje państowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły, itp. mogą zamawiać prenumeraty wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”, w terminie do 25 listopada na rok następny.

Prenumeratorzy indywidualni mogą opłacić prenumeraty w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dni miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch”, Warszawa, ul. Wromy 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Oddano do sklepu 5.VII.71 r. Numer zamknięto 26.VIII.71 r. Druk Prasowe Zakłady Graficzne RSW „Prasa”, Warszawa, ul. Smolna 10. Zam. U-32.

Pohádkový test

(PRE
DO SPĒLÝCH)

Test, ktorý vám dnes predkladame má korene v ľudovej mŕdrostí Blízkeho východu, kde od pradavna medzi kočovnými kmennami bolo napsaným zákonom využívať ľudí, ktorí príši do ich tábora, aby si sadli k ohňu a po-rozprávali nejakú pohádku, priprivedu alebo bájku, ktorých arabský svet pozná nespocetné množstvo. Potom mŕdri náčelnici podľa obsahu si robili hadok, úsodek o niektorých dovalových vlastnostiach, ktoré neznámy host nechítac sám prezradil.

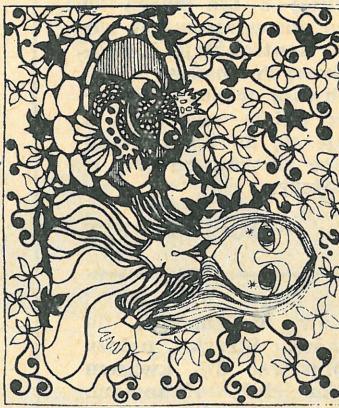
Zaujímavé na tom je, že moderná psychológia potvrdila realitu tejto myšlienky. Konečne aj naša spoločenská hra vychádza z tých istých predpokladov.

Vráťme sa v myšlenkach niečoko rokov späť a zaspomíname si na naše deťstvo, na obdobie bezstarostných hier a rozprávania pohádok. Zamyslime sa, celkom iste si pripomenejte celý rad pohádok a dobrých vŕtach, krásnych princeznach a zlých čarodejníciach.

Vášou úlohou je, aby ste si pripomenuli rad známych pohádok a rozhodli sa pre jednu, ktorá sa vám aj dnes najviac páči, ktorá vás najviac zaujala. Test je o toľko ľahší, že v skrátke si môžete zopakovať sedem známych pohádok. Vaše konečné rozhodnutie je klúcom k niesaniu spoločenskej myšlienky, ktoraj sa, dôfame, aj vy dobre zabavíte:

2. Žabaci kráľ — Trikrátk padla lopata princeznej, ktorá sa ľou hrala do hlbokej studne. Trikrátk ju žalal vytiahol, ale do tretíkrátku odmenoval. Požiadal, že jednu noc bude spáť v princezninej posteli. Nešťastná princezna zobraťa zabiaka do svojej komnaty. S osiklivosťou ho pozorovala, no neskôr nevydziala a hoľila ho o stenu. V tom okamihu sa premenil na krásneho princa.

4. Perníková chalúpka — Zlá macocha vynhalala Janku a Marienku do hlbokého lesa. Deti blúdia, až objavia perníkovú chalúpku, v ktorej žije zlá čarodejnica. Jedlá dostávajú veľa, lebo čarodejnica chce deti vykrmíť a zjestať. Detom sa však podarilo prejsť čarodejnici cez rozm a uviažiť vo veľkej pere. Po mnichých trápeniach sa im podarilo nájsť cestu domov.

7. Princezna na hrášku — Mladá princezna zabilidi a hľadá utocište na neznámonom cudzom zámku. Aby sa presvedčiť o pôvode neočakávaného navštíviteľa, urobia malú skúšku. V spálni princezna najde sedimí papierovými poduškami. Pod najspodnejšiu bol položený malý hrášok. Akonahle si princezna preychovovú spáštu, ktorá je ustanaťa, ihneď objavia hrášok pretože ju tlačí. To presvedčilo kráľovni a už miesto v ceste sobjavili a už miesto v ceste sopeči. Po mnichých trápeniach sa im báša s krásym princom, ktorý býval na zámku.

6. Popoluška — Nevlastné byžne sestry žijú v prepychu a podobne, zatiaľ čo odstrávaná Popoluška musí vykonávať všetky domáce práce. Zosnula matka umožní svojej dcere, aby sa tajne zúčastnila slávnosti v kráľovskom paláci. Krásna a skromná Popoluška svojim pôvodom okúzli mladého kráľa. Na prík nástraham svojich sestier sa Popoluška stane kráľovnou.

VÝSLEDOK TESTU

1. Ste hlboko citove založený človek. Často sa neviete vyprisadat s tažkostami, ktoré nesie život. Sú okamží, keď by ste najradšej utiekli od komplikovaného problému a dífate, že všetko sa vyrieši aj bez vašo príčinenia. Vašu zdržanlivosť si niekto ľudia vysvetluju ako slabosť. Vaše rozhodnutia častejšie ovplyvňuje cit ako rozum.

2. Ste sebavedomý typ. Čažko sa prispôsobujete alebo podriaďujete. Väčšinu tažkostí riešite úspešne bez cudzej pomoci. Máte sklon používať radikálne riešenia. Veríte vo svoje schopnosti a viete ich aj uplatniť. Nekonajte urýchlene a dôkladne uvažujte o všetkých následkoch svojho rozhodnutia — získaťe tým väžnosť.

3. Ste zvedavý človek, priebojný a podnikavý. Zaujíma vás všetko nové alebo neznáme. Avšak každý sa raz popali. Toto má za následok všetku ostrežnosť, ale to vás neodraduje od ďalších nových expedícií do neznáma. Radi cestujete, mate radi zmenu a rušne prostredie. Váš elán a nadšenie môžu vám mnohí iba závidieť.

4. Ste človek, o ktorom sa hovorí, že mu štastie praje. To neznámená, že nemáte tažkosti. Naopak, ale všetko viete chytiť za správny koniec. Napriek tomu vám chýba sebaďvera. Pri dôležitých rozhodnutiach sa riadite podľa rád iných osôb, ktorým plne dôverujete. Ak to ide do tuhého, viete dokázať viac, ako by sa dalo očakávať.

5. Vašej povahе chýba väčšia dôska zrušanlivosti. Nenávist k ľuďom, ktorí vám volajú ukrivdiť vás tak ľahko neopušťa. Červenou nitou vašo životu sú: vynutý zmysel pre spravidlosť a ctizádatostnosť. Pre svoju ne-

stupčivost máte celý rad tažkostí, ktoré skôr prekonáte, keď v menej dôležitých prípadoch budete veľkorysejši.

6. Vašimi hlavnými prednosťami sú: sebaďvera, pracovitosť a trpečivosť. V živote vám nič nespado do lona a to vás naučilo vziať si spokojnosť a pochybnosti.

7. Nedoverujete ľuďom okolo vás. Máte sklon podozrievat ľudí z nečestnosti. Viete si udržať svoju duševnú rovnováhu. Trpečivo odstraňujete všetky nástrahy a prekážky, ktoré stojia na ceste k vašmu využitenejmu cieľu.

8. Nedoverujete ľuďom okolo vás. Máte sklon podozrievat ľudí z nečestnosti. Viete si udržať svoju duševnú rovnováhu. Trpečivo odstraňujete všetky nástrahy a prekážky, ktoré stojia na ceste k vašmu využitenejmu cieľu.

KRESBY ZORA RŮŽOVÁ